

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกรณีศึกษาที่ 1 โรงเรียนมัธยมศึกษา

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลกรณีศึกษาที่ 1 ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้วิจัยให้
นามสมมติว่าโรงเรียนในฝันวิทยา และวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 บริบทของโรงเรียน

ส่วนที่ 2 การได้มาซึ่งผู้อุปถัมภ์โรงเรียนในฝัน

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนของผู้อุปถัมภ์ในฝัน

ส่วนที่ 4 ผลที่เกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของผู้อุปถัมภ์

ส่วนที่ 5 ปัจจัยส่งเสริม และปัจจัยอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของผู้อุปถัมภ์

ส่วนที่ 6 ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขปัญหาจากการมีส่วนร่วมของผู้อุปถัมภ์

ส่วนที่ 1 บริบทของโรงเรียนในฝันวิทยา (นามสมมติ)

โรงเรียนในฝันวิทยา เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1-6 และระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1-3 ตั้งอยู่ในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาชลบุรีเขต 2

ผู้วิจัยขอนำเสนอบริบทของโรงเรียนในฝันวิทยา ครอบคลุม 7 ด้าน ดังนี้ 1) ประวัติโรงเรียน
2) สภาพทั่วไปของชุมชน 3) สภาพทางกายภาพของโรงเรียน 4) ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน
5) จำนวนนักเรียน 6) จำนวนบุคลากร และ 7) ผู้อุปถัมภ์โรงเรียน รายละเอียดดังนี้

1. ประวัติโรงเรียน

พ.ศ. 2522 ประชาชนได้ประชุมปรึกษาหารือโดยผ่านทางสภาตำบล เสนอต่ออำเภอขอจัดตั้ง
โรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอขึ้นโดยได้รับการบริจาคที่ดินจากนายทรงธรรม (นามสมมติ) ซึ่งเป็น
กำนันตำบลในฝัน (นามสมมติ) ในขณะนั้น ทางจังหวัดชลบุรีได้เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษา จึง
ให้ทางโรงเรียนในฝันวิทยาทำการเปิดสอนโดยให้เป็นสาขาของโรงเรียนบางบ่อวิทยา (นามสมมติ)
ต่อมามีศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรีเป็นผู้ประสานงาน และทำหน้าที่บริหาร
การศึกษา นอกจากนี้ยังดำเนินการให้จัดเตรียมสถานที่และปรับพื้นที่ในการจัดสร้างอาคารเรียนโดยมี
กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และหน่วย กรป.กลาง นำรถเข้ามาช่วยโดยไม่คิดมูลค่า

พ.ศ. 2523 โรงเรียนในฝันวิทยาได้รับการประกาศให้จัดตั้งเป็นโรงเรียนประจำอำเภอ เมื่อวันที่
9 มกราคม ทำการเปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3

พ.ศ. 2531 เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4- ม.6)

- พ.ศ. 2535 เปิดสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช. 1 – 3) จำนวน 1 สาขา คือ สาขาพาณิชยการ แผนกพาณิชยกรรม กลุ่มการบัญชี
- พ.ศ.2546 โรงเรียนได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน
- พ.ศ.2549 โรงเรียนรับการประเมินเป็นโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝัน

2. สภาพทั่วไปของชุมชน

2.1 สภาพชุมชนรอบบริเวณโรงเรียนเป็นชุมชนขนาดเล็ก มีบ้านเรือนอยู่บริเวณทางเข้าโรงเรียน ประมาณ 20 หลังคาเรือน ส่วนใหญ่เป็นบ้านที่ปลูกไว้เพื่อเช่า และมีร้านค้าอยู่หน้าโรงเรียนประมาณ 4-5 ร้าน โรงเรียนอยู่ห่างจากถนนใหญ่ประมาณ 500 เมตร มีโรงพยาบาลอยู่ตรงข้ามและมีร้านค้าอีกมากมาย ระยะทางจากโรงเรียนถึงตลาดประจำอำเภอประมาณ 2 กิโลเมตร

ด้านเศรษฐกิจ ประชากรประมาณสี่หมื่นคนเศษ อาชีพหลักของชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาทิเช่น การทำไร่อ้อย ไร่มันสำปะหลัง ทำสวน ทำนา ปลูกยางพารา ปลูกปาล์ม มะม่วงหิมพานต์ และผลไม้ เป็นต้น อาชีพเสริมของคนในชุมชนคือ สิ้นค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์และการขายสินค้าอุปโภค บริโภคตามตลาดนัด ภายในชุมชนยังมีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวน 11 แห่ง

ด้านสังคม ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 96.23 นับถือศาสนาอิสลามคิดเป็นร้อยละ 2.53 และศาสนาอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 1.70 % เจ้าคณะจังหวัดชลบุรีอาศัยอยู่ในชุมชน ประเพณี/ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นที่รู้จักคือ งานประเพณีวิ่งควาย และงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา ประชาชนส่วนใหญ่จะเป็นคนไทยเชื้อสายจีน มีประชาชนบางส่วนอพยพมาจากพื้นที่อื่นเข้ามาทำไร่และรับจ้าง

ด้านการเมืองการปกครอง ชุมชนมีองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจำนวน 7 แห่ง โดยมีเทศบาล 2 แห่ง และมีองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 5 แห่ง โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือทั้งจากเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล

ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ชุมชนนี้เป็นพื้นที่ในจังหวัดชลบุรีที่ไม่ติดทะเล ชุมชนมีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตป่าสงวนแห่งชาติ และสวนป่า

2.2 ผู้ปกครองส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา แต่มีการพัฒนาโดยการศึกษานอกระบบมากขึ้น ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รายได้เฉลี่ยประมาณ 50,000 - 80,000 บาท / ปี / ครอบครัว

2.3 โอกาสและข้อจำกัดของโรงเรียน

โอกาสของโรงเรียน โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากชุมชนอย่างดี มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ประกอบไปด้วยกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองเครือข่าย องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือโรงเรียนเป็นอย่างดี ซึ่งทำให้โรงเรียนมีการพัฒนาที่ดีขึ้น

ข้อจำกัดของโรงเรียน โรงเรียนอยู่ในชุมชนเกษตรกรรม ผู้ปกครองมีฐานะยากจน ให้การสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนตามศักยภาพ

3. สภาพทางกายภาพของโรงเรียน

โรงเรียนในฝันวิทยาเป็นโรงเรียนขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

โรงเรียนอยู่ห่างจากอำเภอเมืองชลบุรีประมาณ 68 กิโลเมตร การคมนาคมและการสื่อสารสะดวก มีรถโดยสารประจำทางแล่นผ่านโรงเรียนทุกวันจากตัวอำเภอไปยังตัวอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

อาคารเรียนมีทั้งหมด 5 หลัง และอาคารประกอบทั้งหมด 8 หลัง ได้แก่ อาคารอเนกประสงค์/อาคารหอประชุม โรงอาหาร และโรงฝึกอุตสาหกรรม

ข้อมูลด้านทรัพยากรของโรงเรียนมีดังนี้ มีคอมพิวเตอร์ทั้งหมด 82 เครื่อง โดยใช้เพื่อการเรียนการสอน จำนวน 66 เครื่อง ใช้ในงานบริหาร 16 เครื่อง ซึ่งใช้สืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต จำนวน 82 เครื่อง มีห้องที่จัดไว้เพื่อใช้กิจกรรมเฉพาะทั้งหมด 12 ห้อง ได้แก่ ห้อง E-Classroom จำนวน 2 ห้อง ห้องคอมพิวเตอร์ จำนวน 3 ห้อง ห้อง Sound lab จำนวน 1 ห้อง ห้องวิทยาศาสตร์ จำนวน 4 ห้อง ห้องภาษาไทย จำนวน 1 ห้อง ห้องสังคม จำนวน 1 ห้อง และห้องคณิตศาสตร์ จำนวน 1 ห้อง

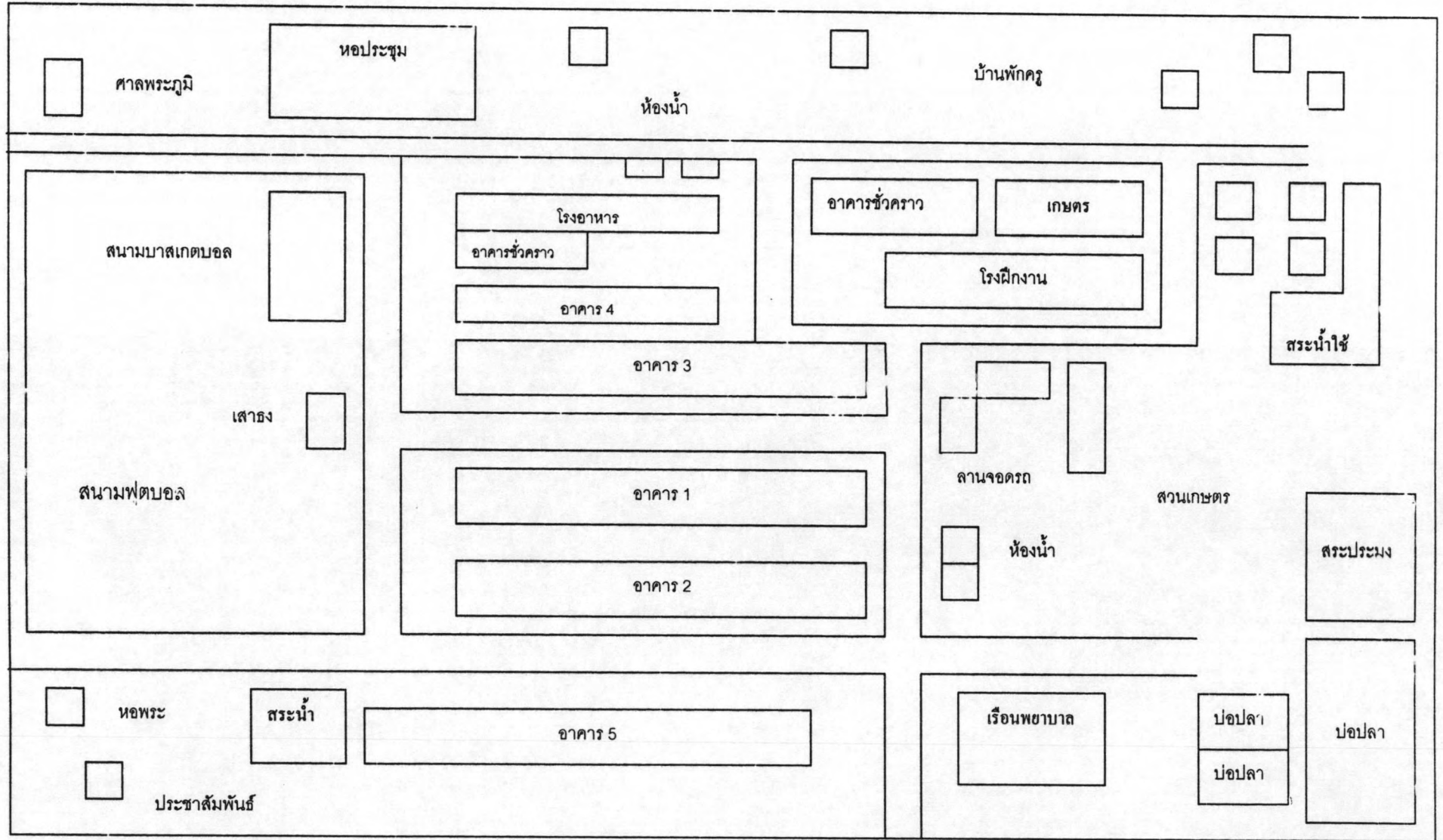
จากการสังเกตสภาพทางกายภาพของโรงเรียน พบว่า อาคารเรียนและอาคารอเนกประสงค์ สร้างมาแล้วหลายปี แต่ยังสามารถใช้งานได้เป็นอย่างดี สภาพแวดล้อมของโรงเรียนตกแต่งไว้อย่างสวยงามบริเวณด้านหน้าของอาคาร จากภาพเป็นสวนหย่อมหน้าอาคารเรียนที่จัดให้สวยงามเหมือนการจัดสวนหย่อม ดังรูปภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 10 สภาพภูมิทัศน์ของโรงเรียนในฝันวิทยา

แผนผังที่ 1 แผนผังโรงเรียนในฝันวิทยา

แผนผังของแสดงบริเวณโรงเรียน

4. ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน

4.1 วิสัยทัศน์ คือ สัมพันธ์ชุมชน เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ครุมีศักยภาพ
สภาพแวดล้อม สวยงาม กิจกรรมดี วิชาการเด่น เน้นคุณธรรม นำเทคโนโลยี

4.2 พันธกิจ คือ

4.2.1 ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมและจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณธรรมจริยธรรม
สุขภาพกายสุขภาพจิต

4.2.2 ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

4.2.3 จัดการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายตามความต้องการ
ของผู้เรียน เพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ

4.2.4 พัฒนาสื่อและเทคโนโลยีให้ก้าวหน้าเพื่อส่งเสริมศักยภาพของครูและ
พัฒนาผู้เรียนให้ก้าวหน้า การเปลี่ยนแปลงของโลก

4.2.5 จัดอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมให้สวยงามร่มรื่นเอื้อต่อการเรียนรู้

4.3 เป้าประสงค์ คือ ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรมและ
ค่านิยมที่พึงประสงค์ มีทักษะการดำรงชีวิตที่ดี อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

4.4 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ

4.4.1 เป็นผู้มีความสะอาด รู้จักกาลเทศะ อ่อนน้อมถ่อมตน

4.4.2 มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย

4.4.3 เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต

4.4.4 เป็นผู้มีความใฝ่ใจ เชื่อเพื่อพ่อแม่

4.4.5 กล้าแสดงออกในเรื่องที่ถูกต้องเหมาะสม

5. ระบบการบริหารของโรงเรียน

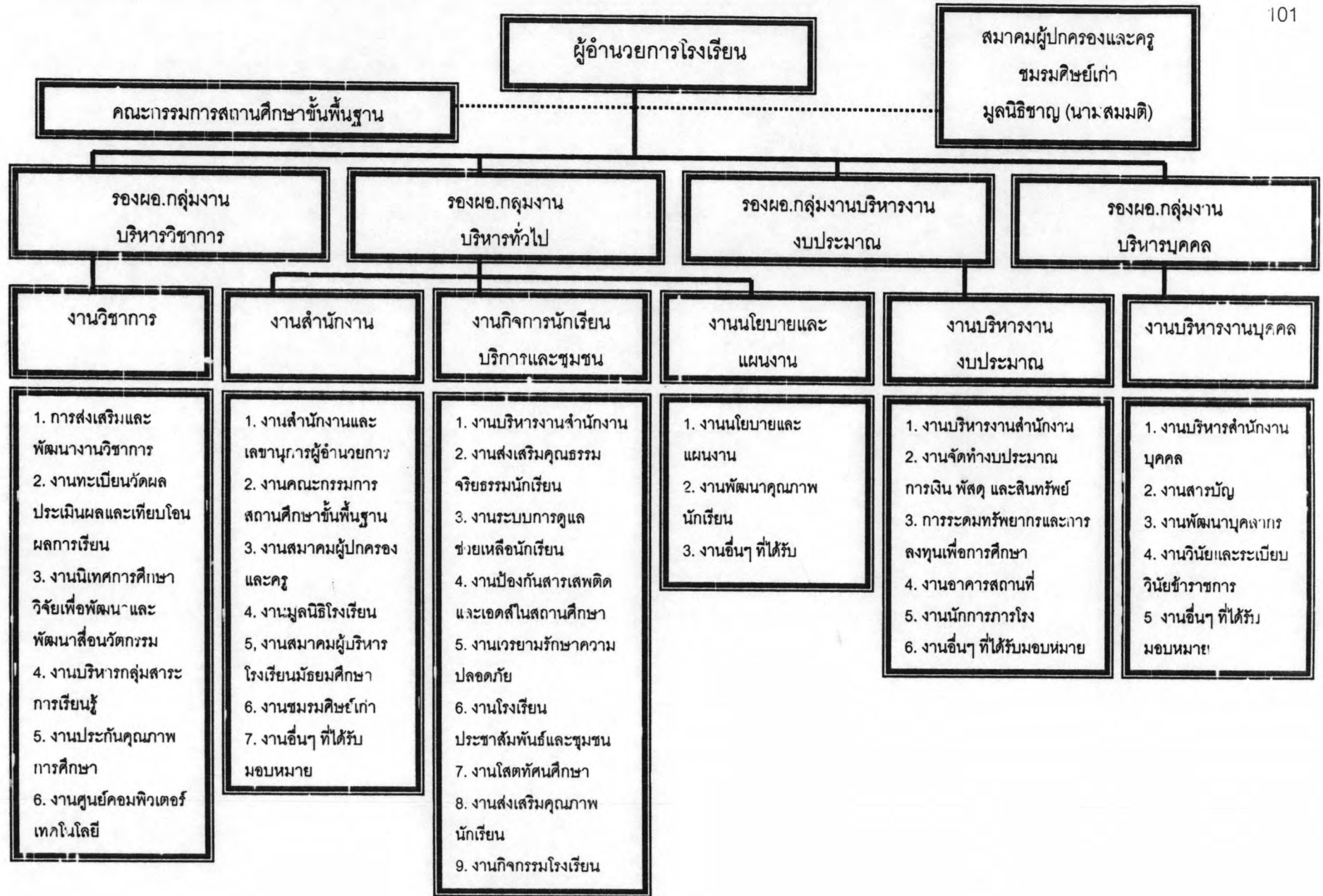
โรงเรียนแบ่งการบริหารออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

5.1 กลุ่มงานบริหารวิชาการ

5.2 กลุ่มงานบริหารทั่วไป

5.3 กลุ่มงานบริหารงานงบประมาณ

5.4 กลุ่มงานบริหารบุคคล

แผนภาพที่ 11 การบริหารงานโรงเรียนในฝัน

6. จำนวนนักเรียน

โรงเรียนในฝันวิทยาเป็นโรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 1,123 คน มีข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนนักเรียน ดังนี้

6.1 จำนวนนักเรียนในเขตพื้นที่บริการทั้งหมด 1,086 คน

6.2 จำนวนนักเรียนจำแนกตามระดับชั้น เพศ และห้องเรียน ดังนี้

ตารางที่ 11 จำนวนนักเรียนโรงเรียนในฝันวิทยา

ชั้น/ห้อง	ชาย	หญิง	รวม
มัธยมศึกษาปีที่ 1/1	22	28	50
มัธยมศึกษาปีที่ 1/2	14	36	50
มัธยมศึกษาปีที่ 1/3	14	34	48
มัธยมศึกษาปีที่ 1/4	31	19	50
รวม	81	117	198
มัธยมศึกษาปีที่ 2/1	15	31	46
มัธยมศึกษาปีที่ 2/2	13	26	39
มัธยมศึกษาปีที่ 2/3	20	23	43
มัธยมศึกษาปีที่ 2/4	21	20	41
รวม	69	100	169
มัธยมศึกษาปีที่ 3/1	19	22	41
มัธยมศึกษาปีที่ 3/2	10	31	41
มัธยมศึกษาปีที่ 3/3	10	30	40
มัธยมศึกษาปีที่ 3/4	18	28	46
มัธยมศึกษาปีที่ 3/5	31	10	41
รวม	88	121	209
รวมชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	238	338	576
มัธยมศึกษาปีที่ 4/1	20	31	51
มัธยมศึกษาปีที่ 4/2	20	30	50
มัธยมศึกษาปีที่ 4/3	36	12	48
รวม	76	73	149
มัธยมศึกษาปีที่ 5/1	11	32	43

ตารางที่ 11 จำนวนนักเรียนโรงเรียนในฝันวิทยา (ต่อ)

ชั้น/ห้อง	ชาย	หญิง	รวม
มัธยมศึกษาปีที่ 5/2	14	26	40
มัธยมศึกษาปีที่ 5/3	31	13	44
รวม	56	71	127
มัธยมศึกษาปีที่ 6/1	17	29	46
มัธยมศึกษาปีที่ 6/2	14	27	41
มัธยมศึกษาปีที่ 6/3	35	14	49
รวม	66	70	136
รวม ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	198	214	412
รวมนักเรียนมัธยม	436	552	988
ประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 (ปวช.1)	-	30	30
รวมปวช.1	-	30	30
ประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 2 (ปวช.2)	-	42	42
รวมปวช.2	-	42	42
ประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3/1 (ปวช.3/1)	1	31	32
ประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3/2 (ปวช.3/2)	-	31	31
รวมปวช.3	1	62	63
รวมประกาศนียบัตรวิชาชีพ	1	134	135
รวมทั้งโรงเรียน	437	686	1123

6.3 จำนวนนักเรียนต่อห้องเรียน (เฉลี่ย) 42 คน

6.4 สัดส่วนครู: นักเรียน 1:22

7. จำนวนบุคลากร

โรงเรียนในฝันวิทยามีจำนวนบุคลากรทั้งหมด 55 คน มีผู้บริหาร 5 คน โดยเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน 4 คน ครูประจำการ 34 คน พนักงานราชการ 5 คน อัตราร้าง 5 คน นักศึกษาฝึกสอนจากประเทศจีน 2 คน คณงานนักรง/ภารโรง 4 คน จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาสูงสุด ดังนี้

ตารางที่ 12 จำนวนบุคลากรโรงเรียนในฝันวิทยา

ประเภทบุคลากร	เพศ		ระดับการศึกษาสูงสุด			อายุเฉลี่ย (ปี)	ประสบการณ์การสอนเฉลี่ย (ปี)
	ชาย	หญิง	ต่ำกว่า ป.ตรี	ป.ตรี	สูงกว่า ป.ตรี		
ผู้อำนวยการ	-	1	-	-	1	51.0	25.0
รองผู้อำนวยการ	2	2	-	3	1	46.5	24.0
ครูประจำการ	15	19	-	26	8	41.2	16.0
พนักงานราชการ	1	4	-	5	-	31.2	5.0
ครูอัตราร้าง	-	5	-	5	-	27.0	2.0
นักศึกษาฝึกสอน	-	2	2	-	-	21.0	0.4
นักรง/ภารโรง	3	1	4	-	-	43.0	-
รวม	21	34	6	39	10		
	55						

8. โครงสร้างหลักสูตร

โรงเรียนได้จัดสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 โรงเรียนได้จัดสัดส่วนสาระการเรียนรู้และเวลาเรียน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 13 โครงสร้างหลักสูตรของโรงเรียนในฝันวิทยา ช่วงชั้นที่ 3 (ม.1 – ม.3)

ระดับชั้น	เวลาเรียน คิดเป็นชั่วโมงปี									
	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	สุขศึกษาและพลศึกษา	ศิลปะ	การทำงาน อาชีพและเทคโนโลยี	ภาษาต่างประเทศ	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	รวม
ม.1	120	120/80	120/80	120	80	80	160/80	120	120	1280
ม.2	120/40	120/40	120/80	120/40	80	80	160/80	120/40	120	1360
ม.3	120/40	120/40	120/80	120/40	80	80	160/80	120	120	1320
รวม	360/80	360/160	360/240	360/80	240	240	480/240	360/40	360	

หมายเหตุ ...../..... หมายถึง สาระหลัก/สาระเพิ่ม

ตารางที่ 14 โครงสร้างหลักสูตรของโรงเรียนในฝันวิทยา ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4 – ม.6)

ระดับชั้น	เวลาเรียน คิดเป็นชั่วโมง/ปี									
	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม	สุขศึกษาและ พลศึกษา	ศิลปะ	การงาน อาชีพและ เทคโนโลยี	ภาษา ต่างประเทศ	กิจกรรม พัฒนาผู้เรียน	รวม
ม.4	80/80	80/120	80/360	120	80/40	40	160	120/80	160	1600
ม.5	80/80	80/120	60/380	120	80/80	40	160	160	160	1600
ม.6	80/80	80/80	60/340	120	80/80	40	160	120/80	160	1600
รวม	240/240	240/320	200/1080	360	240/200	120	480	400/160	160	

หมายเหตุ ...../..... หมายถึง สระหลัก/สระเพิ่ม

ตารางที่ 15 โครงสร้างหลักสูตรของโรงเรียนในฝันวิทยาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

ระดับชั้น	เวลาเรียน คิดเป็นชั่วโมง/ปี									
	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม	สุขศึกษาและ พลศึกษา	ศิลปะ	การงาน อาชีพและ เทคโนโลยี	ภาษา ต่างประเทศ	กิจกรรม พัฒนาผู้เรียน	รวม
ปวช.1	80	80	80	80	60	-	600	140	80	1200
ปวช.2	-	-	-	-	-	-	820	320	80	1220
ปวช.3	-	-	-	-	-	-	1180	200	40	1420
รวม	80	80	80	80	60	-	2600	620	200	

ส่วนที่ 2 การได้มาซึ่งผู้อุปถัมภ์โรงเรียนในฝัน

ในส่วนนี้ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการศึกษา 2 ส่วน คือ 1) ผู้อุปถัมภ์โรงเรียน 2) การได้มาซึ่งผู้อุปถัมภ์โรงเรียนในฝัน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ผู้อุปถัมภ์โรงเรียน

ผู้วิจัยขอนำเสนอผู้อุปถัมภ์และรายละเอียดการให้การอุปถัมภ์ ดังนี้

ตารางที่ 16 ผู้อุปถัมภ์โรงเรียนในฝันวิทยาและรายละเอียดในการอุปถัมภ์

ผู้อุปถัมภ์	รายละเอียดในการอุปถัมภ์		
	พลังกาย	พลังทรัพย์	พลังปัญญา
1. บุคคล			
1.1 ผู้ปกครอง	- หาพันธุ์ไม้เพื่อนำมาปลูกต้นไม้ 76 จังหวัด	- บริจาคทุนการศึกษา	- เป็นวิทยากรท้องถิ่น
1.2 พระสงฆ์	-	- บริจาคทุนการศึกษา - บริจาคเครื่องปรับอากาศ 2 เครื่อง	-
2. กลุ่มบุคคล			
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	- สนับสนุนเครื่องจักรและแรงงานปรับภูมิทัศน์ของโรงเรียน	- บริจาคทุนการศึกษา - งบประมาณเพื่อทำโครงการ/กิจกรรม - เรือพยาบาล 1 หลัง มูลค่า 1,000,000 บาท	-
3. หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น			
3.1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด	-	- อาคารเรียน 1 หลัง 16,620,000 บาท - งบประมาณสร้างห้อง E-learning 1 ห้อง 1,000,000 บาท - งบประมาณจ้างครูอัตราจ้าง ต่อเนื่อง 3 ปีๆละ 406,000 บาท รวม 1,218,000 บาท - งบประมาณพัฒนาโรงเรียน 1,000,000 บาท - สื่อการเรียนการสอน เช่น สื่อยาเสพติด โปรแกรมสื่อภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ หนังสือ ดีวีดี - ดึงเก็บน้ำดื่มขนาดใหญ่ จำนวน 6 ถัง 300,000 บาท - ดึงขยะพลาสติก 30 ใบ 90,000 บาท	ส่งนักศึกษา ชาวจีนฝึกสอน ภาษาจีน

ตารางที่ 16 ผู้อุปถัมภ์โรงเรียนในฝันวิทยาและรายละเอียดในการอุปถัมภ์ (ต่อ)

ผู้อุปถัมภ์	รายละเอียดในการอุปถัมภ์		
	พลังกาย	พลังทรัพย์	พลังปัญญา
3.2 เทศบาล	- ปรับภูมิทัศน์ โรงเรียน	- งบประมาณในการปรับปรุงห้อง E-learning 450,000 บาท - สนับสนุนเครื่องดนตรี - งบประมาณในการสร้างถนนคอนกรีต	-
3.3 องค์การบริหารส่วน ตำบล			
4. หน่วยงานของรัฐ กองบัญชาการช่วยรบที่ 1	- ปรับภูมิทัศน์ โรงเรียน	-	-

2.2 การได้มาซึ่งผู้อุปถัมภ์โรงเรียนในฝัน

สำหรับการเข้ามาเป็นผู้อุปถัมภ์โรงเรียนในฝันวิทยานั้น มี 3 วิธี ได้แก่ 1) โรงเรียนขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อุปถัมภ์ 2) ผู้อุปถัมภ์มีความสัมพันธ์อันดีกับบุคลากรในโรงเรียน 3) ผู้อุปถัมภ์มีนโยบายสอดคล้องกับนโยบายโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝันของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งการเข้ามาเป็นผู้อุปถัมภ์มีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 โรงเรียนขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อุปถัมภ์

ผู้อุปถัมภ์ที่ทางโรงเรียนขอความอนุเคราะห์ในการสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียน ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และกองบัญชาการช่วยรบที่ 1

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีทั้งหมด 14 คน โดยจะประกอบไปด้วยผู้แทนจากฝ่ายต่างๆ 6 ฝ่าย ได้แก่ ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ โดยจะมีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมการศึกษาภายในโรงเรียน โดยตำแหน่งจะเข้าไปรับทราบสภาพปัญหาและทราบการดำเนินการพัฒนาโรงเรียน อีกทั้งยังต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนในท้องถิ่นของตนเอง ทางโรงเรียนมีการประชุมปรึกษาหารือกับทางคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นประจำอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาโรงเรียนด้านใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อโรงเรียนได้รับการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน และมีการปรึกษาหารือกันนอกจากในที่ประชุม โดยปรึกษาหารือเป็นการส่วนตัวหรือติดต่อกันทางโทรศัพท์ เมื่อทางโรงเรียนต้องการการสนับสนุนเรื่องงบประมาณและความช่วยเหลือด้านต่างๆ รวมทั้งหาเครือข่ายอุปถัมภ์จากภายนอกมาสนับสนุนช่วยเหลือโรงเรียนด้วยในด้านงบประมาณในการดำเนินงานพัฒนาโรงเรียน

จากการสังเกตกิจกรรมการประชุมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการผู้ปกครองและครู ณ ห้องประชุมของโรงเรียนในวันที่ 15 มกราคม 2551 ซึ่งมีระเบียบวาระในการประชุม ดังนี้ การรายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียน การแนะนำแนวการศึกษาต่อประจำปีการศึกษา 2550 การจัดกิจกรรมทอดผ้าป่าการศึกษา และงานฉลองรางวัลโรงเรียนพระราชทาน การเก็บค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2551 และการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา และทางผู้อำนวยการโรงเรียนยังได้ขอความอนุเคราะห์เงินผ้าป่าการศึกษากับคณะกรรมการในห้องประชุมและหาเครือข่ายอุปถัมภ์ด้วย

“คือเราก็จะมีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างน้อยเดือนละสองครั้งอยู่แล้ว เวลาที่ประชุมเราก็จะเล่าให้ฟังว่าเราได้ดำเนินการอย่างไรบ้าง และในช่วงนั้น เราก็ได้เข้าร่วมโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน เราก็ได้ปรึกษาหารือว่า ขณะนี้เราเป็นโรงเรียนในฝัน เป็นอย่างไร ICT เราก็ยังไม่พร้อม ห้องทุกห้องจะต้องมี ICT มี com ทุกห้อง ในขณะนี้เราไม่พอ เราก็ปรึกษากับทางคณะกรรมการขั้นพื้นฐาน ทางคณะกรรมการขั้นพื้นฐานก็ช่วยว่าให้ไปหาคนนั้นคนนี้ หาเครือข่ายให้เราไปอีก แล้วเขาก็จะให้เรานั้นแหละจะเป็นลักษณะอย่างนั้น กรรมการพวกนั้นน่ารัก จะช่วยขาดอะไรให้บอก ตรงไหนที่เขารู้เขาก็จะให้...”

(รองผู้อำนวยการโรงเรียน: สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2550)

ผู้ปกครองนักเรียนร่วมกิจกรรมต่างๆ ตามที่โรงเรียนขอความอนุเคราะห์ผ่านการประชุมผู้ปกครองภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อประชุมชี้แจงการจัดการศึกษาและการพัฒนาโรงเรียน รวมทั้งขอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ อีกทั้งในวันนั้นมีการเลือกตั้งผู้ปกครองเครือข่ายของโรงเรียน ซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน โดยทางผู้ปกครองนักเรียนแต่ละห้องเลือกผู้ปกครองนักเรียนห้องเรียนละ 5 คน เพื่อเป็นตัวแทนในการเลือกผู้ปกครองเครือข่ายประจำโรงเรียน ซึ่งทางผู้ปกครองเครือข่ายจะติดต่oprสานกับทางคณะครูเป็นประจำเกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนาโรงเรียนและการดูแลพฤติกรรมของลูกหลานตนเองด้วย จากการสังเกตการประชุมผู้ปกครองประจำปีในวันที่ 16 ธันวาคม 2550 ผู้ปกครองนักเรียนเข้าร่วมประชุมเป็นจำนวนมากและยังมีคณะกรรมการสถานศึกษาเข้าร่วมการประชุมด้วย

“อย่างน้อยๆ ประชุมผู้ปกครองจัดเดือนละครั้งอยู่แล้ว”

(ครูฝ่ายแนะแนว: สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2550)

“ก็รู้เคยร่วมรับการประเมินด้วย คณะประเมินเข้ามา คือไปในฐานะผู้ปกครอง ตอนนั้นเป็นผู้ปกครองเครือข่ายด้วย แล้วก็ไปในฐานะที่เป็นส่วนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการเรียนการสอนบ้าง”

(ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3: สัมภาษณ์, 4 มกราคม 2551)

เทศบาลนั้นถือได้ว่าเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ภายในชุมชนที่ให้การอุปถัมภ์โรงเรียนหลายด้าน ส่วนการเข้ามาเป็นผู้อุปถัมภ์โรงเรียนของเทศบาลนั้น เนื่องจากโรงเรียนอยู่ในความดูแลของเทศบาล ผู้บริหารและคณะครูสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของเทศบาล ทางโรงเรียนจึงขอความอนุเคราะห์ไปยังเทศบาลเพื่อของบประมาณในการพัฒนาโรงเรียน รวมทั้งนายกเทศมนตรีดำรงตำแหน่งนายกสมาคมผู้ปกครองและครู ถูกเชิญให้เข้าร่วมการประชุมกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกครั้ง จากการสังเกตกิจกรรมการประชุมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการผู้ปกครองและครู ณ ห้องประชุมของโรงเรียนในวันที่ 15 มกราคม 2551 นายกเทศมนตรีเข้าร่วมประชุมด้วย

องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นถือได้ว่าเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ภายในชุมชนที่ให้การอุปถัมภ์โรงเรียน ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลยังเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียน ได้เข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือ ทำให้รับทราบแผนการดำเนินงานของโรงเรียน ทางโรงเรียนจึงขอความอนุเคราะห์ไปยังองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อของบประมาณพัฒนาโรงเรียน

กองบัญชาการช่วยรบที่ 1 ทางโรงเรียนขอความอนุเคราะห์ไปยังค่ายทหารเพื่อขอแรงงานในการปรับภูมิทัศน์ของโรงเรียน เนื่องจากทางโรงเรียนเคยไปเช่าค่ายลูกเสือที่ค่ายแห่งนี้

“เป็นค่ายทหารที่อยู่ใกล้ที่สุดแล้ว แล้วทางโรงเรียนก็เคยไปเช่าค่ายลูกเสือที่นั่นที่นั่นจัดค่ายลูกเสือเนตรนารีด้วย”

(ครูฝ่ายวิชาการ: สัมภาษณ์, 19 ธันวาคม 2550X)

2.2.2 ผู้อุปถัมภ์มีความสัมพันธ์อันดีกับบุคลากรในโรงเรียน

ผู้อุปถัมภ์โรงเรียนที่มีความสัมพันธ์อันดีกับบุคลากรในโรงเรียน ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัด

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบางท่านมีความสัมพันธ์อันดีกับคณะครู เช่น เป็นเครือข่าย เคยทำงานร่วมกัน เมื่อทางโรงเรียนมีความต้องการความช่วยเหลือด้านต่างๆ จึงเป็นการง่ายที่จะพูดคุยให้ทราบถึงความต้องการจำเป็นที่แท้จริงของทางโรงเรียน นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นเครือข่ายดีกับผู้บริหารโรงเรียน และศึกษานิเทศก์ในกองการศึกษาและเจ้าหน้าที่เคยทำงานร่วมกับผู้บริหารโรงเรียนมานาน จากการสังเกตในช่วงลงภาคสนามผู้อำนวยการโรงเรียนจะ

ไปศึกษาดูงานต่างประเทศร่วมกับทางองค์การบริหารส่วนจังหวัด 2 ครั้งทั้งประเทศจีนและอินเดีย และศึกษาวารสารของโรงเรียนในคอลัมน์กิจกรรมผู้อำนวยการไปศึกษาดูงานต่างประเทศพร้อมกัน

“... พี่มีความสัมพันธ์ส่วนตัวกับนายก (อบจ.) มาก่อน... พี่ไม่ได้วิ่งตรงไปที่เขา พี่ไม่เคยวิ่งตรงสายงาน พี่ผ่านกองการศึกษา เพราะฉะนั้นตัวพี่ก็ไปสัมพันธ์กับกองการศึกษา... อย่างกองการศึกษามีลูกศิษย์ มีเพื่อนบ้าง อย่างเมื่อวานมาหา เขาค่อนข้างสนิทกับพี่... แล้วพี่มีความสัมพันธ์กับกองการศึกษาซึ่งดูแลโรงเรียนทุกคนรู้จักพี่ทุกคนเขาเรียกผอ.อ้อย (นามสมมติ) ทุกคน...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน: สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2551)

2.2.3 ผู้อุปถัมภ์มีนโยบายสอดคล้องกับนโยบายโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ของกระทรวงศึกษาธิการ

องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีมีนโยบายด้านการศึกษาคือส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษา นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเห็นความสำคัญของการศึกษาจึงให้นโยบายในการสนับสนุนด้านการศึกษาดังงบประมาณจำนวนมาก จากเอกสารเผยแพร่ในเว็บไซต์ขององค์การบริหารจังหวัดชลบุรี ที่กล่าวถึงนโยบายด้านการศึกษาและการกีฬา ข้อหนึ่งกล่าวไว้ว่า

“สนับสนุนแนวความคิด ในการสร้างโรงเรียนในฝันให้ครบทุกอำเภอ (โครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียน) และจะดำเนินการขยายโครงการนี้เป็นโครงการต่อเนื่องให้ครบทุกตำบลในระยะเวลาต่อไป ทั้งนี้ เพื่อสร้างโอกาสและทางเลือกให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนวัยเรียนสามารถได้เรียนหนังสือในโรงเรียนที่มีมาตรฐาน มีระบบการเรียนการสอนที่ดี มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคมทั่วไป”

(คำแถลงนโยบายของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี: วิเคราะห์เอกสาร, 12 ธันวาคม 2550)

“...เริ่มแรกมาจากนายกเองที่จะจัดการศึกษา บังเอิญว่าไปสอดคล้องกับโครงการของกระทรวงศึกษาฯ ต้องการยกระดับการศึกษาของชลบุรีให้เทียบเท่ากับโรงเรียนในเมือง ผู้ปกครองไม่ต้องนำเด็กไปเรียนในเมือง”

(ศึกษานิเทศก์ กองการศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี: สัมภาษณ์, 14 มกราคม 2551)

“คืออบจ.เขามีนโยบายสนับสนุนด้านการศึกษาอยู่แล้ว แต่เราก็ขอความช่วยเหลือไปนะ แล้วก็ทำนพ.คุ้นเคยกับนายกด้วย”

(รองผู้อำนวยการโรงเรียน: สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2550)

จากการเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด จึงได้จัดทำโครงการโรงเรียนในฝันระดับตำบล เป็นโครงการเฉลิมพระเกียรติ เรียกชื่อว่า "โครงการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษามหาราชา 80 โรงเรียนในฝัน" กำหนดระยะเวลา 3 ปี (ปีงบประมาณ 2547-2549) โดยให้การสนับสนุนงบประมาณ เพื่อน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ฯ มหาราช และยังให้การสนับสนุนแก่โรงเรียนในที่เข้าร่วมโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ในเขตจังหวัดชลบุรีอีก 11 โรงเรียน ซึ่งทางองค์การบริหารจังหวัดชลบุรีจัดงบประมาณในการช่วยเหลือดังนี้ (เอกสารเผยแพร่ในเวปไซด์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี)

โรงเรียนในฝันประจำอำเภอ ตามโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนในฝัน จำนวน 11 โรงเรียน งบประมาณ 7,811,350 บาท

โรงเรียนในฝันประจำตำบล ตามโครงการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษามหาราชา 80 โรงเรียนในฝัน ปีงบประมาณ 2547 จำนวน 30 โรงเรียน งบประมาณ 23,343,720 บาท

โรงเรียนในฝันประจำตำบล ตามโครงการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษามหาราชา 80 โรงเรียนในฝัน ปีงบประมาณ 2548 จำนวน 31 โรงเรียน งบประมาณ 15,495,063 บาท

โรงเรียนในฝันประจำตำบล ตามโครงการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษามหาราชา 80 โรงเรียนในฝัน ปีงบประมาณ 2549 จำนวน 20 โรงเรียน (งบประมาณไม่เกิน 10,000,000 บาท อยู่ระหว่างดำเนินการ)

จากการศึกษาการได้มาซึ่งผู้อุปถัมภ์โรงเรียนในฝันวิทยา ผู้วิจัยขอเสนอภาพรวมต่อไปนี้ ตารางที่ 17 การได้มาซึ่งผู้อุปถัมภ์โรงเรียนในฝันวิทยา

ผู้อุปถัมภ์	การได้มาซึ่งผู้อุปถัมภ์		
	โรงเรียนขอความอนุเคราะห์	มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน	มีนโยบายสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ
1. บุคคล	ผู้ปกครอง และพระสงฆ์	-	-
2. กลุ่มบุคคล	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	-	-
3. หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น	เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล	องค์การบริหารส่วนจังหวัด	องค์การบริหารส่วนจังหวัด
4. หน่วยงานของรัฐ	กองบัญชาการช่วยรบที่ 1	-	-

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนของผู้อุปถัมภ์ในฝัน

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนของผู้อุปถัมภ์ในฝัน ผู้วิจัยใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนา 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า ผู้อุปถัมภ์จะมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากที่สุด รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และ การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ ตามลำดับ

เป้าหมายในการศึกษาการมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียนของผู้อุปถัมภ์ ผู้วิจัยได้ศึกษา

4 ประเด็นตามภาพความสำเร็จของโรงเรียนในฝัน 4 ด้านคือ 1) ด้านนักเรียน 2) ด้านครู 3) ด้านผู้บริหาร และ 4) ด้านโรงเรียน พบว่า ผู้อุปถัมภ์จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนมากที่สุด รองลงมาคือการพัฒนาเด็กนักเรียน การพัฒนาผู้บริหาร และการพัฒนาครู ตามลำดับ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ด้านนักเรียน

การมีส่วนร่วมในการพัฒนานักเรียน ผู้อุปถัมภ์เข้ามามีส่วนรวมทั้ง 4 ขั้นตอน โดยผู้อุปถัมภ์ที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน ร่วมดำเนินการพัฒนาด้านนักเรียน ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน ร่วมการประเมินผลด้านนักเรียน ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน ส่วนการร่วมรับประโยชน์นั้นผู้อุปถัมภ์ทุกฝ่ายได้รับประโยชน์ร่วมกัน

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านนักเรียนนั้น ผู้อุปถัมภ์จะให้ความสำคัญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านพฤติกรรม การบริจาคทุนการศึกษา การสอนภูมิปัญญาท้องถิ่น และการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

3.1.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจพัฒนานักเรียน

ผู้อุปถัมภ์ที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ ผู้ปกครองนักเรียน โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนานักเรียนร่วมกับทางผู้บริหารและคณะครู ทางโรงเรียนจะมีการประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง โดยจะปรึกษาหารือกันเรื่องความประพฤติ การศึกษาต่อ การทำหลักสูตรของโรงเรียน หลักสูตรท้องถิ่น เช่น การนวดฝ่าเท้า การจักสาน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีบทบาทหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 โดยสรุปคือ กำหนดนโยบายและแผนพัฒนารวมทั้งให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปี เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมใน

การบริหารจัดการด้านต่างๆ ในโรงเรียน ส่งเสริมให้มีกิจกรรมทรัพยากรทั้งในชุมชนและจากภายนอก ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน และเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ซึ่งทางคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนในฝันวิทยาก็ได้แสดงบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มที่ จากการศึกษาเอกสารคำสั่งของโรงเรียนในฝันวิทยาในการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานพัฒนาโรงเรียนในฝัน โดยมีรายชื่อคณะกรรมการสถานศึกษาทุกคนเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษา มีหน้าที่ให้คำปรึกษา กำกับดูแลการดำเนินงานโรงเรียนในฝัน และระดมทรัพยากรในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และจากการสังเกตกิจกรรมการประชุมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการผู้ปกครองและครู ณ ห้องประชุมของโรงเรียนในวันที่ 15 มกราคม 2551 ระเบียบวาระในการประชุมที่กล่าวถึงนักเรียน คือการแนะนำแนวทางการศึกษาต่อ ประจำปีการศึกษา 2550

“...ผมจะมีส่วนช่วยโรงเรียนนี้ จะมีส่วนช่วยในการร่วมคิดมากกว่า เพราะว่าในเรื่องของการปฏิบัติ โดยหลักก็จะเป็นโรงเรียน โรงเรียนเป็นคนทำ เรามีส่วนร่วมคิด ร่วมคิดร่วมให้ความเห็น...แต่ที่สำคัญคือ เรามีส่วนร่วมช่วยกันคิด ร่วมกันในเรื่องของการวางแผนรวมทั้งให้ความมั่นใจ ที่ผมบอกว่าให้ความมั่นใจ ตรงนี้ เป็นเรื่องสำคัญ...”

(ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: สัมภาษณ์, 16 ธันวาคม 2550)

“เขาก็จะมาประชุม ก็บางที่เขาอยากช่วยเขาก็บอก หรือว่าบางทีก็บอกเขาว่าโรงเรียนอยากได้ ให้ท่านมาช่วยเหลือโรงเรียน หรือว่าบางทีเขาก็อยากช่วยเหลือด้านนี้...”

(นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4: สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2550)

ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการออกความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนานักเรียนในที่ประชุม ไม่ว่าจะเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านพฤติกรรมของนักเรียน โดยจะเข้าร่วมประชุมผู้ปกครองประจำปีๆ ละ 1 ครั้ง โดยผู้ปกครองต้องมาประชุมทุกคน ซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หากผู้ปกครองของนักเรียนคนใดไม่มาเข้าร่วมประชุมในวันนั้น ต้องให้ผู้ปกครองมาเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนเหมือนกับผู้ปกครองคนอื่นที่มาภายในปีการศึกษานั้นโดยต้องเข้าร่วมทั้งวัน

“...ส่วนผู้ปกครองจะอยู่ในส่วนของความคิด ไอ่เคีย ... ในตอนประชุม ส่วนใหญ่ก็จะเป็นแบบสอบถาม อยากให้โรงเรียนเสริมด้านการเรียนรู้ เป็นการตอบแบบสอบถาม เป็นการเสนอคุยกันปกติ ส่วนมากผมจะคุยบอก คู่กับอาจารย์จะคุยกัน มีกรณีของเด็ก อยากให้เสริมพวกทักษะพิศมิต...เอากันเป็นแบบต้องเป็นจริงๆ มันต้องมีค่าใช้จ่ายยังไงก็มาคุยกัน ในเบื้องต้นมันก็ต้องทำให้เห็นภาพความสำเร็จของเด็ก ผียังไงให้ได้ภาษา อะไรที่เด็กในเมืองมีเราก็ต้องมี ค่าใช้จ่ายเพิ่มก็คุยกัน”

(ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3: สัมภาษณ์, 4 มกราคม 2551)

3.1.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนานักเรียน

ผู้อุปถัมภ์ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาด้านนักเรียน ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน

องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาด้านนักเรียนในโครงการจัดสรรครูสายการสอนให้งบประมาณในการจ้างครูอัตราจ้างในสาขาที่โรงเรียนขาดแคลนและส่งนักศึกษาชาวจีนมาฝึกสอนภาษาจีนในโรงเรียน ในการจัดสรรครูสายการสอนได้รับจัดสรรจำนวน 4 อัตรา ได้แก่ กลุ่มการบัญชี ภาษาต่างประเทศ และคอมพิวเตอร์ จากการศึกษาวารสารของโรงเรียนปีที่ 11 ฉบับที่ 21 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 หน้า 2 ผู้อำนวยการโรงเรียนได้กล่าวขอบคุณผู้สนับสนุนโรงเรียน โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีที่สนับสนุนงบประมาณและการจัดจ้างบุคลากรครูในสาขาที่ขาดแคลน

“อบจ.ก็จะสนับสนุนครูจ้างสอนมัธยม ให้เราทำเรื่องขึ้นไปว่าครูเอกนี้เราขาดครูขาดไม่พอ อบจ.ก็อนุมัติให้คุณไปจ้างเอง ให้คุณไปจ้างครู”

(ครูฝ่ายแนะแนว: สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2550)

การส่งนักศึกษาฝึกสอนจากประเทศจีนมาสอนภาษาจีนในโรงเรียนจังหวัดชลบุรี เป็นโครงการความร่วมมือไตรภาคีทางการศึกษา เป็นความร่วมมือระหว่าง 3 หน่วยงานคือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยยูนิอันประเทศจีน จากการศึกษาเอกสารสรุปการพัฒนาโรงเรียนในฝันวิทยา ปีการศึกษา 2547 ได้ทำรายงานสรุปการมาเป็นครูสอนภาษาจีน 2 คน และในภาคเรียนที่ 2 การศึกษา 2550 นี้ โรงเรียนในฝันวิทยาได้รับจัดสรรนักศึกษาฝึกสอน จำนวน 2 คน มาฝึกสอนเป็นเวลา 4 เดือน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นตัวแทนจากนักการเมืองท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือพระสงฆ์ มีส่วนร่วมในการมอบทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่เรียนดีแต่ยากจน

และการให้งบประมาณในการจัดโครงการดาวรุ่งมุ่งสู่มหาลัยซึ่งเป็นการเข้าค่ายเตรียมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

จากการศึกษาวารสารของโรงเรียนปีที่ 11 ฉบับที่ 21 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 หน้า 4 ได้รายงานรายชื่อผู้บริจาคทุนการศึกษา รวมทั้งสิ้น 59 ราย รวมเป็นเงิน 153,000 บาท โดยทางโรงเรียนจัดสรรทุนการศึกษาดังนี้

ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	จำนวน 39 ทุน	ทุนละ 1,000 บาท	เป็นเงิน 39,000 บาท
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	จำนวน 36 ทุน	ทุนละ 1,500 บาท	เป็นเงิน 54,000 บาท
นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์			10,000 บาท
นิสิตชั้นปีที่ 3 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย			8,000 บาท
		รวม	111,000 บาท
		คงเหลือ จัดสรรค่ารถนักเรียนยากจน	42,000 บาท

“...ไม่ว่าจะขออะไรก็ให้หมด ไม่ว่าจะเป็ทุนการศึกษา ด้านโครงการเรียน

ติวดาวรุ่งมุ่งสู่มหาลัย แล้วก็ขออะไรมาพี่ก็ให้ ให้ทุนให้ไป เข้าค่ายธรรมะ กิจกรรมขอหมูกี่ตัวอย่างนี้ พี่ก็ให้ ก็คือพี่ไม่มีปฏิเสธ...”

(รองประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: สัมภาษณ์, 5 มกราคม 2551)

ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการมอบทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่เรียนดี แต่ยากจน รวมทั้งการเป็นวิทยากรสอนภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับนักเรียน เช่น การนวดฝ่าเท้า การจักสาน

“ก็เป็นผู้ปกครองนักเรียน แต่ก็ไม่ทั้งหมดนะ แต่หมายถึงว่าเมื่อเราขอการสนับสนุนนะ ผู้ปกครองนักเรียน ก็ช่วยสนับสนุนก็ช่วยบริจาคเงินบ้าง...”

(รองผู้อำนวยการโรงเรียน: สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2550)

3.1.3 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนานักเรียน

ผู้อุปถัมภ์ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการประเมินผลการพัฒนานักเรียน ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน

วิธีการร่วมประเมินผลการพัฒนานักเรียน คือ การเยี่ยมชมโรงเรียน สอบถามผู้บริหารและครู ติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงานโครงการของโรงเรียน กำกับ ติดตาม ประเมินผลก่อนรับการประเมินจากภายนอกซึ่งเป็นเหมือนการประเมินผลการพัฒนานักเรียนของครู รวมทั้งเข้าร่วมรับการประเมินจากหน่วยงานภายนอกทั้งในการประเมินต้นแบบโรงเรียนในฝัน ประเมินโรงเรียน

พระราชทาน รวมถึงกฐินประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) โดยรายละเอียดในการมีส่วนร่วม ขอนำเสนอดังต่อไปนี้

ศึกษานิเทศก์จากกองการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เยี่ยมชมโรงเรียนในฝัน วิทยาเป็นประจำ เมื่อโรงเรียนมีกิจกรรมสำคัญ เช่น การประเมินโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝัน การประเมินโรงเรียนพระราชทาน เจ้าหน้าที่ก็มาช่วยตอบคำถามกับทางคณะกรรมการประเมิน และก่อนการประเมินก็มาช่วยนิเทศ ติดตาม และช่วยวางแผนเตรียมการประเมินด้วย

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการพัฒนานักเรียนตลอด เนื่องจากได้ร่วมวางแผนการพัฒนากับทางโรงเรียน ตั้งแต่เริ่มแรก และเมื่อทางโรงเรียนจะดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ก็ขออนุมัติทางคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกเรื่องและร่วมติดตาม ประเมินผลการทำงานอยู่ตลอด

ในการประเมินต้นแบบโรงเรียนในฝัน และการประเมินโรงเรียนพระราชทาน ทางโรงเรียน ได้เชิญศึกษานิเทศก์จากองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน มาเป็นตัวแทนของคณะกรรมการประเมิน เพื่อขอรับการประเมิน ซึ่งในการเตรียมรับการประเมินโรงเรียนในฝันนั้น ทางโรงเรียนได้เตรียมการประเมินโดยให้นักเรียน และคณะครู ขอรับการประเมินเหมือนจริง 60 % ก่อนในครั้งแรก ต่อไปก็ 80 % และเตรียมรับการประเมินเหมือนจริง 100 % ในการขอแต่ละครั้งทางโรงเรียนก็จะสอบถามว่าการต้อนรับของนักเรียนเป็นที่น่าพอใจไหม ต้องปรับปรุงในส่วนใด ทางโรงเรียนและผู้ร่วมประเมินที่กล่าวมาทั้งหมด ก็จะร่วมปรึกษาหารือกัน และร่วมวางแผนการประเมินเพื่อขอรับการประเมินให้สมบูรณ์ที่สุด ส่วนในวันประเมินจริงทั้งในการประเมินต้นแบบโรงเรียนในฝัน และการประเมินโรงเรียนพระราชทาน บุคคลที่กล่าวมาข้างต้นเป็นตัวแทนของโรงเรียนในการตอบคำถามของคณะกรรมการประเมิน รวมถึงบุคคลสำคัญในจังหวัดและในอำเภอก็มาร่วมรับการประเมินด้วย จากการศึกษาวารสารของโรงเรียน ปีที่ 10 ฉบับที่ 20 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 กล่าวถึงผู้เข้าร่วมรับการประเมินโรงเรียนฝันว่ามีบุคคลต่อไปนี้ เจ้าคณะจังหวัดซึ่งเป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นายอำเภอ สมาชิกสภาจังหวัด (สจ.) ซึ่งเป็นประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) จังหวัดชลบุรี ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 นายกเทศมนตรีซึ่งเป็นนายกสมาคมผู้ปกครองและครู นายกองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ประธานกลุ่มแม่บ้านจังหวัดชลบุรี รองนายกเทศมนตรี และผู้นำชุมชน รวมถึงผู้ปกครองด้วย

“ประเมินผล เมื่อโรงเรียนเป็นโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝัน เป็นโรงเรียนพระราชทาน ก็จะมีคณะกรรมการเข้ามาประเมินโรงเรียน เพราะว่าเราเองในฐานะที่เป็นคณะกรรมการโรงเรียน เราไม่ได้ประเมินด้วยตัวเราเอง...เราก็มีส่วนร่วมในการเหมือนกับว่าเราเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนในการที่จะตอบข้อซักถามของคณะกรรมการประเมิน”

(ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: สัมภาษณ์, 16 ธันวาคม 2550)

“ส่วนใหญ่จะประเมินแบบไม่มีรูปแบบ คือได้เห็นผลงานของนักเรียน ผลงานของครู เวลาเราออกไปแข่งขัน เขาก็จะรู้ นักเรียนเราได้รับการพัฒนา เห็นในเชิงประจักษ์ ก็ให้เห็นผลงานตรงนี้”

(ครูฝ่ายกิจการนักเรียน บริการและชุมชน: สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2550)

“จะมีการมาดูว่าผลการเรียนนักเรียน มีการพัฒนาเพิ่มขึ้นอย่างไร...ก็จะถามๆ อาจารย์มากกว่า ปกติก็คือท่านก็ไม่ได้เข้ามาบ่อยนัก ช่วงนี้ก็คือติดตามงาน...ก็เข้ามานานๆ ครั้ง มาถามถึงเด็ก”

(นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4: สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2550)

นอกจากการประเมินผลนักเรียนจากการเข้าร่วมการประเมินจากภายนอกแล้ว ผู้อุปถัมภ์ที่อยู่ใกล้ชุมชน ยังได้ติดตามผลการพัฒนานักเรียนจากคณะครูเมื่อได้เข้าร่วมต้อนรับคณะศึกษาดูงาน ซึ่งเป็นผู้บริหารระดับสูงจากประเทศลาว รวมทั้งคณะศึกษาดูงานจากโรงเรียนในฝันโรงเรียนอื่นด้วย

3.1.4 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

ผู้อุปถัมภ์มีความภาคภูมิใจที่เห็นลูกหลานที่อยู่ในอำเภอได้มีโอกาสเรียนในโรงเรียนที่มีความพร้อมเทียบเท่ากับโรงเรียนในเมือง เช่น ในโรงเรียนมีคอมพิวเตอร์ให้นักเรียนเรียนอย่างพอเพียง นักเรียนเกิดการพัฒนาคำรู้ความสามารถตนเอง สามารถสอบเรียนต่อในสถาบันอุดมศึกษาภายในประเทศได้มากขึ้น มีความกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง เช่น นักเรียนมีการยิ้มไหว้ ทักทายกันกับแขกที่เยี่ยมหรือมาศึกษาดูงานภายในโรงเรียน นักเรียนมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ให้เกิดภายในจังหวัดชลบุรี และระดับประเทศ

“...เป็นความพึงพอใจของเรามากกว่า เราพึงพอใจที่เห็นโรงเรียนเป็นตามที่เราต้องการ คือยกระดับการศึกษาเพียงนิดหน่อย...ประโยชน์ที่เป็นอะไรตัววัตถุ อะไรคงไม่ได้ คงน่าจะเป็นความพอใจความต้องการมากกว่า แล้วก็ส่งผลให้กับเด็ก เด็กเราฉลาดมากกว่า”

(ศึกษานิเทศก์จากองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี: สัมภาษณ์, 14 มกราคม 2551)

“พอว่ามันอยู่ที่ใจ เขามีความสุขเขาให้เรามาแล้ว เด็กได้รับ เพราะเวลาเราตอบกลับไป อย่างเช่น ทุนพยาบาลเด็กได้เกรด 3 กว่า เราก็ตีใจ หน้าอิมเอิบ ว่าสิ่งที่เขาให้เรา มา โรงเรียนเรา เห็นได้ชัด เมื่อเราได้รับโรงเรียนพระราชทาน เขาก็ดีใจ”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน: สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2551)

3.2 ด้านครู

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาครูของผู้อุปถัมภ์มีส่วนร่วม 3 ขั้นตอน คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์

ด้านการพัฒนาครูนั้นทางผู้อุปถัมภ์จะไม่เข้ามาร่วมตัดสินใจวางแผนการพัฒนาร่วมกับโรงเรียน จะร่วมพัฒนาครูในด้านการศึกษาดูงานในต่างประเทศ การร่วมประเมินการพัฒนาครูนั้นมีวิธีการเช่นเดียวกับการร่วมประเมินผลนักเรียน ส่วนการร่วมรับผลประโยชน์นั้นจะเป็นการช่วยเหลือกันและกันระหว่างผู้อุปถัมภ์และหน่วยงานผู้อุปถัมภ์กับคณะครู

3.2.1 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาครู

ผู้อุปถัมภ์ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาครู คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล จะร่วมพัฒนาครูในด้านการศึกษาดูงานในต่างประเทศ เนื่องจากผู้อุปถัมภ์มีความสัมพันธ์ที่ดีกับคณะครู ครูที่เข้าร่วมกิจกรรมเป็นคณะครูที่ทำงานในโรงเรียนเป็นเวลานาน ด้านโครงการศึกษาดูงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี เช่น ศึกษาดูงานด้านระบบงานห้องสมุดที่ประเทศสิงคโปร์ โครงการของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล จากการศึกษาวารสารของทางโรงเรียน ปีที่ 11 ฉบับที่ 21 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ผู้อำนวยการเล่าประสบการณ์ไปศึกษาดูงานต่างประเทศประเทศเวียดนามร่วมกับคณะครู ตั้งแต่วันที่ 9-14 กรกฎาคม 2549

“การพัฒนาบุคลากร...ก็เป็นระบบของโรงเรียนอยู่แล้ว การบริหาร แต่พอมีผู้อุปถัมภ์เราก็ได้ไปกว้างขึ้น เช่น ได้งบประมาณต่างประเทศ เช่น งบของอบจ.เขาจัด แต่ก็อาจไม่ไปไปทุกคน โรงเรียนก็มีโควตามาให้ เทศบาลจัดให้โควตา 5 คน เราก็มีโอกาสไปแล้วเราก็ไปดูวัฒนธรรมเขานะ...คือ มีผู้อุปถัมภ์มากก็มีการพัฒนาตรงนี้”

(รองผู้อำนวยการโรงเรียน: สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2550)

3.2.2 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาครู

ผู้อุปถัมภ์ที่มีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาครู คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน วิธีการประเมินผล เช่นเดียวกับการประเมินนักเรียน ประเมินผลครูจากผลงานของโรงเรียนและนักเรียน ซึ่งวิธีการประเมินผลเช่นเดียวกับการประเมินนักเรียน เนื่องจากผลงานต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนเกิดจากความร่วมมือร่วมแรงกันของคณะครู รวมทั้งสิ่งที่ผู้อุปถัมภ์ให้กับทางโรงเรียนคณะครูก็เป็นผู้ดำเนินงานจัดการสิ่งต่างๆ โดยให้เกิดผลกับนักเรียนมากที่สุด วิธีการในการร่วมประเมินผลครูโดยการเยี่ยมชมโรงเรียน สอบถามผู้บริหารและครู ติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงานโครงการของโรงเรียน กำกับ ติดตาม ประเมินผลก่อนรับการประเมินจากภายนอกซึ่งเป็นเหมือนการประเมินผลการพัฒนานักเรียนของครู รวมทั้งเข้าร่วมรับการประเมินจากหน่วยงานภายนอกทั้งในการประเมินต้นแบบโรงเรียนในฝัน ประเมินโรงเรียนพระราชทาน รวมถึงการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

3.2.3 การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์

ผู้อุปถัมภ์ที่มีส่วนร่วมรับผลประโยชน์คือ บุคคลในชุมชน ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เทศบาล โดยผู้อุปถัมภ์ได้ขอความอนุเคราะห์ครูช่วยเหลืองานภายในชุมชน โดยเป็นครูที่ความสามารถเฉพาะด้าน เช่น ขอความอนุเคราะห์ในการอบรมคอมพิวเตอร์ให้กับบุคคลในชุมชน การฝึกซ้อมการแสดงให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นตัวแทนของสมาคมต่างๆ ในอำเภอ เพื่อแสดงในงานต่างๆ ในชุมชน เช่น งานลูกเสือชาวบ้านของจังหวัด การขอความอนุเคราะห์ครูในการจัดตกแต่งสถานที่ ตกแต่งเวที ภายในงานของชุมชนไม่ว่าจะเป็นงานของอำเภอหรือของเทศบาล

“...เขาทำให้เด็กทั้งหมด เขาทำให้สังคมด้วย อย่างที่ไปเรียนไปรำกับเขา ที่เป็นตัวแทนของอำเภอไปแสดงของกลุ่มพัฒนาสตรี ของตัวแทนลูกเสือชาวบ้านระดับอำเภอ ไปแสดงจังหวัดนะ ที่อยุธยาเลย ที่เอามาหมดแหละ ให้ทำอะไร ไปแคนเซอร์ ไปรำไทย ไปอะไรที่ไปหมด ก็ได้จากโรงเรียนเป็นผู้สอน อาจารย์ศักดิ์ชัย (นามสมมติ) และเขาก็จะเอาเด็กมาช่วยสอนด้วย เขาสอนเด็กเด็กมาช่วยสอนเป็นที่เดียว ทำให้เด็กได้หมด...”

(รองประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: สัมภาษณ์, 5 มกราคม 2551)

“... ก็ให้ความรู้กับเขา กับชุมชน เช่น อบรม อย่างโรงเรียน อบรม คอมพิวเตอร์ ให้กับชุมชน เช่น แม่บ้าน ตำรวจ ให้ กศน....”

(ครูฝ่ายกิจการนักเรียน บริการและชุมชนคนที่ 1: สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2550)

3.3 ด้านผู้บริหาร

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้บริหาร ผู้อุปถัมภ์มีส่วนร่วม 3 ขั้นตอน คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ ด้านการพัฒนาผู้บริหารนั้นทางผู้อุปถัมภ์จะไม่เข้ามาร่วมตัดสินใจวางแผนการพัฒนาร่วมกับโรงเรียน จะร่วมพัฒนาผู้บริหารในด้านการศึกษาดูงานในต่างประเทศ การร่วมประเมินการพัฒนาผู้บริหารนั้นมีวิธีการเช่นเดียวกับการร่วมประเมินผลนักเรียน ส่วนการร่วมรับผลประโยชน์นั้นจะเป็นการช่วยเหลือกันและกันระหว่างตัวผู้อุปถัมภ์และหน่วยงานผู้อุปถัมภ์กับผู้บริหาร การยอมรับนับถือกัน มีความสัมพันธ์ที่ดี การให้เกียรติซึ่งกันและกัน

3.3.1 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาผู้บริหาร

ผู้อุปถัมภ์ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้บริหารคือ หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล จะร่วมพัฒนาผู้บริหารในด้านการศึกษาดูงานในต่างประเทศ เนื่องจากผู้อุปถัมภ์มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อำนวยความสะดวกโรงเรียน โครงการศึกษาดูงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี เช่น ศึกษาดูงาน ณ ประเทศอิตาลี ในการร่วมงานแข่งขันชิงแชมป์วงโยธวาทิตนานาชาติ ศึกษาดูงานประเทศจีน ศึกษาดูงานที่ประเทศสิงคโปร์ ด้านระบบงานห้องสมุด โครงการอบรมสัมมนาและศึกษาดูงานนมัสการสังเวชนียสถาน ณ สาธารณรัฐอินเดียและประเทศเนปาล โครงการของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล เช่น ศึกษาดูงานประเทศเวียดนาม จากการศึกษาวารสารของทางโรงเรียน ปีที่ 11 ฉบับที่ 21 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ผู้อำนวยความสะดวกไปศึกษาดูงานต่างประเทศ ประเทศเวียดนามร่วมกับคณะครู ตั้งแต่วันที่ 9-14 กรกฎาคม 2549

"...อบจ.สนับสนุนงบ อบจ.ให้ลงไป อย่างรอบนั้นผอ.ไปดูงานที่อิตาลี คือโรงเรียน
...ไปแข่งวงโยธวาทิต เชิญผอ.ไปดูงานเรื่องวงโยธวาทิตที่อิตาลี สวิตเซอร์แลนด์..."

(ครูฝ่ายแนะแนว: สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2550)

3.3.2 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาผู้บริหาร

ผู้อุปถัมภ์ที่ร่วมประเมินผลการพัฒนาผู้บริหารคือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน ผู้อุปถัมภ์มีส่วนร่วมในการประเมินผลผู้บริหารเหมือนกับการประเมินนักเรียนและครู เนื่องจากการพัฒนาโรงเรียนเป็นผลจากการบริหารโรงเรียน โดยมีส่วนร่วมประเมินผลจากการสอบถามผู้บริหารและครู และเอกสารจากโรงเรียน ติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงานโครงการของโรงเรียน รวมทั้งเข้าร่วมรับการประเมินจากหน่วยงานภายนอกเป็นการประเมินผลเชิงประจักษ์ดูจากผลการพัฒนาโรงเรียน

ผู้อุปถัมภ์ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จะนิเทศและติดตามผลการพัฒนาโรงเรียนมาโดยตลอด โดยทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะสอบถามเรื่องการพัฒนาโรงเรียนจากผู้บริหาร เนื่องจากเจ้าหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีความสนิทสนมกับผู้บริหาร จึงสามารถโทรศัพท์คุยกันถึงประเด็นการพัฒนาโรงเรียนและสิ่งที่โรงเรียนต้องการเพิ่มเติมในการพัฒนาโรงเรียน

ผู้ปกครองมีส่วนร่วมประเมินผลการพัฒนาผู้บริหารโดยการเข้าร่วมประชุม ผู้ปกครองประจำปี การสอบถามจากตัวคณะครู จากตัวนักเรียนลูกหลานของตนเอง และการเข้าร่วมกิจกรรมต่างของทางโรงเรียนเช่น วันแม่ วันพ่อ อีกทั้งยังเข้าร่วมกิจกรรมการประเมินโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝัน และการประเมินโรงเรียนพระราชทาน

3.3.3 การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์

ผู้อุปถัมภ์ที่มีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เทศบาล และผู้ปกครองนักเรียน ผู้อุปถัมภ์เกิดความภาคภูมิใจในผลงานพัฒนาโรงเรียนของผู้บริหาร เกิดความภาคภูมิใจที่ผู้บริหารซึ่งไม่ใช่คนในอำเภอได้เข้ามาพัฒนาโรงเรียนจนโรงเรียนเป็นที่ยอมรับของชุมชน และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ สิ่งที่ได้เห็นได้ชัดโรงเรียนเป็นโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝัน และการได้รับโรงเรียนพระราชทาน เกิดการช่วยเหลือกันและกันระหว่างผู้บริหารและชุมชน รวมถึงหน่วยงานผู้อุปถัมภ์ด้วย เกิดการยอมรับนับถือ มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และการให้เกียรติซึ่งกันและกัน จากการสังเกตกิจกรรมในโรงเรียน คณะครูโดยการอนุมัติของผู้บริหารได้นำนักเรียนช่วยเหลือสังคมโดยการนำนักเรียนไปบริจาคโลหิต และจากการศึกษาวารสารปีที่ 11 ฉบับที่ 23 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ได้กล่าวว่า ในวันที่ 19 กันยายน 2550 ได้นำนักเรียนไป

บริจาคโลหิต หรือหากชุมชนจัดกิจกรรมทางผู้นำชุมชนก็มาความช่วยเหลือคณะครูและนำนักเรียนร่วมกิจกรรมด้วย

“...อย่างเขาจัดงานวันเกิดพี่ก็ไปพร้อมคณะครู อย่างเทศบาลมีงานอะไร พี่ก็ไปอย่างปลูกต้นไม้ พี่พานักเรียนไปช่วย ทำความสะอาด เทศบาลพี่ก็พานักเรียนไป บริจาคโลหิตให้สภากาชาด อำเภอมีงาน อย่างนายอำเภอมีงาน ต้องการชาวบ้านไปร่วมงานเฉลิมสัก 500 อย่างนี้ ถ้าชุมชนไม่มาเขาต้องเอาเด็กโตๆ เด็กม.ปลายมาช่วย พี่บอกครูว่า หากต้องการความช่วยเหลือจากเขา เราต้องช่วยเขาก่อน ยิ้มแยมแจ่มใส เจอทักทายกัน...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน: สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2551)

“เทศบาลต้องการให้ช่วยจากคณะครูอาจารย์ อะไรกรรมการ อย่างเช่นเรื่องของมวลชน ครูก็มีส่วนร่วมช่วยกัน มันก็พึ่งพาซึ่งกันและกันถึงจะไปด้วยกันได้ เวลาเทศบาลจัดงานอะไร มาช่วยกัน มาเป็นพิธีกร มาช่วยกันด้านความคิด มันเป็นส่วนประกอบซึ่งกันและกัน เพราะว่าอยู่ด้วยกันไง”

(นายกเทศมนตรีและนายกสมาคมผู้ปกครองและครู: สัมภาษณ์, 10 มกราคม 2551)

4.4 ด้านโรงเรียน

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนทางผู้อุปถัมภ์มีส่วนร่วม 4 ขั้นตอน คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ โดยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจพัฒนาโรงเรียนในด้านการปรับภูมิทัศน์ของโรงเรียน การปรับปรุงห้องเรียน และห้องปฏิบัติการ ร่วมพัฒนาโรงเรียนโดยการบริจาคงบประมาณในการดำเนินงานตามโครงการของโรงเรียน บริจาคสิ่งของ ช่วยเหลือด้านพลังงาน ด้านแรงงานและเครื่องจักรกล การร่วมประเมินการพัฒนาโรงเรียนโดยการเยี่ยมชมโรงเรียนเมื่อเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน และร่วมรับการประเมินจากภายนอก ส่วนการร่วมรับผลประโยชน์นั้น ผู้อุปถัมภ์เกิดความภาคภูมิใจในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนและการศึกษาของลูกหลานซึ่งอยู่ในชุมชน ได้รับการยอมรับนับถือทั้งจากโรงเรียน ชุมชน รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานของโรงเรียนและหน่วยงานของท้องถิ่น โรงเรียน และชุมชนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำกิจกรรมต่างๆ ภายในชุมชนร่วมกัน และผู้อุปถัมภ์นำหลักฐานค่าใช้จ่ายต่างๆ เพื่อใช้ในการลดหย่อนภาษี

4.4.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจพัฒนาโรงเรียน

ผู้อุปถัมภ์ที่มีส่วนรวมในการตัดสินใจพัฒนาโรงเรียน คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และนายกสมาคมผู้ปกครองและครู ผู้อุปถัมภ์ได้ร่วมประชุมเพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาโรงเรียน ร่วมวางแผนการพัฒนาโรงเรียนโดยใช้ผลการศึกษาความต้องการของโรงเรียนและชุมชน และร่วมอนุมัติโครงการที่โรงเรียนเสนอ

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และนายกสมาคมผู้ปกครองและครู มีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนาโรงเรียนร่วมกับทางผู้บริหารและคณะครู เพราะทางโรงเรียนจะมีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง โดยจะปรึกษาหารือกันในเรื่องการพัฒนาโรงเรียนในทุกด้าน เช่น การจัดทำผ้าป่าการศึกษา การหางบประมาณมาดำเนินงานพัฒนาโรงเรียน การวางแผนการรับนักเรียนเป็นต้นแบบโรงเรียนในฝันและการประเมินโรงเรียนพระราชทาน การปรับปรุงภูมิทัศน์ของโรงเรียน

“ก็ช่วยวางแผน วางแผนในการพัฒนาโรงเรียน ก็เป็นหลักเลยนะครับ รวมทั้งเวลาโรงเรียนมีแผนงานอะไรจะขอความเห็นชอบ ขอความเห็นจากคณะกรรมการพื้นฐาน...”

(ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: สัมภาษณ์, 16 ธันวาคม 2550)

“ตั้งแต่การกำหนดนโยบายของโรงเรียน เขามีส่วนร่วมตั้งแต่กำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน พันธกิจ นโยบาย ยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ เราทำการสำรวจไปทางผู้ปกครองด้วย ผู้ปกครองเห็นด้วยไหม ชี้แจงให้กับกรรมการ เราจะประชุมผู้ปกครองกับกรรมการพร้อมกันในผู้ปกครองจะมีกรรมการอยู่ด้วย และในการประชุมกรรมการก็มีตัวแทนผู้ปกครองอยู่ด้วยการกำหนดต่างๆ หมดเลย ผู้อุปถัมภ์ก็ช่วยตัดสินใจ...”

(ครูฝ่ายกิจการนักเรียน บริการและชุมชนคนที่ 1: สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2550)

4.4.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาโรงเรียน

ผู้อุปถัมภ์ที่ร่วมดำเนินงานพัฒนาโรงเรียน คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด กองบัญชาการช่วยรบที่ 1 เทศบาล คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครอง โดยให้งบประมาณในการดำเนินงานตามโครงการของโรงเรียน ให้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ อาคารเรียน ช่วยด้านแรงกายในการปรับปรุงภูมิทัศน์

องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณกับโรงเรียนที่เป็นโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียน เช่น โครงการพัฒนาระบบเครือข่ายในโรงเรียน โครงการ

จัดทำห้อง E-learning โครงการจัดทำห้อง E-classroom โครงการจัดทำห้องคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอนห้องวิทยาศาสตร์ โครงการพัฒนาและปรับปรุงระบบห้องสมุดและทัศนูปกรณ์ โครงการปรับปรุงและพัฒนาห้องโสตทัศนศึกษา มออาคารเรียน 4 ชั้น ได้ถูกลง โดยใช้งบประมาณในการก่อสร้างจำนวน 16,620,000 บาท

“...ครั้งแรกที่ให้มานะ ทำโรงเรียนในฝัน คือจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดเราได้ค่อนข้างมาก ไม่ว่าจะเป็นงบประมาณก่อสร้างอาคาร 16,620,000 อาคารเรียน 18 ห้องเรียน คือได้เยอะมาก สื่อนี้เป็น 1,000,000 บาท สื่อการเรียนการสอน แล้วก็แทงก์น้ำ 6 ถึง 10,000 ลิตร 6 ถึง...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน: สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2551)

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นตัวแทนนักการเมืองท้องถิ่นดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลยังให้การสนับสนุนแรงงานคนงานในไร่ และเครื่องจักร ได้แก่ รถแมคโคร รถไถ มาปรับภูมิทัศน์ของโรงเรียน โดยได้ปรับปรุงป่ารกที่บหลังโรงเรียนให้กลายเป็นสวนเกษตรผสมผสาน 77 พรรษา เฉลิมพระเกียรติ

“...พอดีตอนนั้นมีกิจกรรมสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนพอดี เราส่งประกวดนะ เราก็เลยขอรถแมคโคร รถไถ ของกรรมการโรงเรียน นายกอบต. มาปรับที่ให้ เहारถไถมา...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน: สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2551)

“...แล้วแต่กิจกรรม ถ้าเป็นสวนเฉลิมพระเกียรติ ก็จะเป็นรถไถ มีคนงานที่มาจากอีสาน มาทำงานปลูกอ้อย ชุดมัน...”

(ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3: สัมภาษณ์, 4 มกราคม 2551)

นอกจากนี้ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นสมาชิกสภาจังหวัด (สจ.) ยังได้ติดต่อประสานงานไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการขออนุมัติโครงการพัฒนาโรงเรียนที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ทางโรงเรียนเขียนโครงการหรือกิจกรรมตามความต้องการของโรงเรียนไปเสนอ ซึ่งบางครั้งก็มีความล่าช้าหรือได้งบประมาณไม่เพียงพอต่อการพัฒนาโรงเรียน ท่านประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานก็มีส่วนช่วยผลักดันในเรื่องนี้ด้วย และยังหาเครือข่ายในการอุปถัมภ์โรงเรียน โดยเชิญชวนบุคคลในครอบครัวบริจาคเงินพยาบาลมูลค่า 1,000,000 บาท

**“คุณ...(สจ.) พี่อ.นะ พี่ขอเรื่องคอมพิวเตอร์ ของอบจ.ไป ตอนนี้อบจ.ยังไม่ได้
อนุมัติมาเลย คุณ...(สจ.) ช่วยตามให้หน่อย”**

(ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: สัมภาษณ์, 16 ธันวาคม 2550)

จากการสังเกตบริเวณรอบโรงเรียน พบอาคารเรียนและเรือนพยาบาลที่ผู้อุปถัมภ์มอบให้
โรงเรียน ดังรูปภาพ

ภาพที่ 12 อาคารเรียนและเรือนพยาบาลที่ได้รับจากผู้อุปถัมภ์

กองบัญชาการช่วยรบที่ 1 จะให้ความช่วยเหลือด้านร่างกาย ช่วยปรับภูมิทัศน์ของ
โรงเรียน โดยนำทหารเกณฑ์มาช่วยเหลือในงานที่นักเรียนไม่สามารถทำได้ อาจเกิดอันตรายต่อ
นักเรียน เช่น การกวาดใบไม้บนหลังคา การขุดลอกคลองหลังโรงเรียน จากการศึกษาวารสารของ
โรงเรียน ปีที่ 9 ฉบับที่ 18 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 ได้กล่าวถึงทหารจาก บชร.1 มาช่วย
พัฒนาโรงเรียน กิจกรรมที่ทำคือ ทำความสะอาดเก็บกวาดใบไม้ ช่วยปลูกต้นไม้

“...ทหารก็เคยมา มาปรับสถานที่”

(ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3: สัมภาษณ์, 4 มกราคม 2551)

**“ทหารนะครับ บชร.อยู่ที่...(ชื่ออำเภอ) มาพัฒนา ปรับภูมิทัศน์ของโรงเรียนเรื่อง
ห้องน้ำด้วย ท่อระบายน้ำในโรงเรียน “**

(นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6: สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2550)

เทศบาลให้ความช่วยเหลือด้านพลังงานและพลังทรัพย์คือ การให้งบประมาณในการปรับปรุงห้อง E-learning และการปรับปรุงทัศนียภาพโรงเรียน ช่วยรดน้ำต้นไม้และสนามหญ้าในโรงเรียนก่อนการประเมินโรงเรียนในฝัน และช่วยเก็บขยะภายในโรงเรียน

“อย่างตอนที่ทำโรงเรียนในฝันและโรงเรียนพระราชทาน เป็นหน้าแล้ง ต้นไม้ก็แห้ง เขาก็มารดน้ำต้นไม้มาเก็บขยะ”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน: สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2551)

“...เขาก็มีบุคลากรของเขามาช่วยด้วย เงินช่วยด้วย เขาก็มีบุคลากรของเขามา เช่น มาล้างถนน มาช่วยเก็บขยะชนหลายๆ เทียว”

(ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1: สัมภาษณ์, 21 ธันวาคม 2550)

ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงทัศนียภาพของโรงเรียนเมื่อครั้งทำสวนเกษตรผสมผสาน 77 พรรษา เฉลิมพระเกียรติ โดยทางโรงเรียนประชุมปรึกษาหารือกับทุกฝ่ายว่าจะปลูกต้นไม้ 76 จังหวัด จึงขอความร่วมมือกับทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นส่วนของกรมป่าไม้ภายในอำเภอ รวมทั้งขอความร่วมมือไปยังผู้ปกครองในการหาพันธุ์ไม้มารปลูกภายในสวน

“ผู้ปกครอง ต้นไม้หลังโรงเรียนผู้ปกครองเป็นคนปลูก เสาร์-อาทิตย์ผู้ปกครอง คือแต่ก่อนหลังโรงเรียนจะเป็นป่าหญ้า รก ที่มาใหม่ๆ รก ท่วมไปหมด.... ผู้ปกครองก็เหมือนกันเสาร์-อาทิตย์มา ใครมีต้นไม้ก็มาปลูก ที่นี้เราก็มานึกกันว่า ปลูกโดยไม่มีจุดมุ่งหมาย คงไม่มีค่าอะไร เพราะฉะนั้นที่ว่า เรามารปลูกต้นไม้ 76 จังหวัดใหม่ ใครมีต้นไม้ อะไร จังหวัดอะไรเราก็มานึกกัน ใครมีต้นไม้ก็มาปลูก ผู้ปกครองก็มา...”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน: สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2551)

4.4.3 การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาโรงเรียน

ผู้อุปถัมภ์ที่มีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาโรงเรียน ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง องค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้อุปถัมภ์ประเมินผลการพัฒนาโรงเรียนโดยการสอบถามผู้บริหารและครู และเอกสารจากโรงเรียน เยี่ยมชมการดำเนินงานพัฒนาโรงเรียน ติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงานโครงการของโรงเรียน รวมทั้งเข้าร่วมรับการประเมินจากหน่วยงานภายนอก โดยรายละเอียดมีดังนี้

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการพัฒนาโรงเรียนตลอด เนื่องจากได้ร่วมวางแผนการพัฒนากับทางโรงเรียน ตั้งแต่เริ่มแรก และเมื่อทางโรงเรียนจะดำเนินการกิจกรรมต่างๆ จะขอความคิดเห็นจากผู้ปกครอง ขออนุมัติทางคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการศึกษารายงานการดำเนินงานโรงเรียน คุณภาพ โรงเรียนในฝันวิทยา ปีการศึกษา 2548 พบว่า ทางโรงเรียนเชิญนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน เช่น เป็นประธานทอดผ้าป่าการศึกษา การมอบประกาศนียบัตรแก่นักเรียนที่จบการศึกษา การมอบอาคารเรียนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในการร่วมกิจกรรมแต่ละครั้งจะเยี่ยมชมโรงเรียนด้วย และเจ้าหน้าที่ที่ทำงานด้านการศึกษา ได้ติดตามและเยี่ยมชมโรงเรียนเป็นประจำ เมื่อโรงเรียนมีกิจกรรมสำคัญ เช่น การประเมินโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝัน การประเมินโรงเรียนพระราชทาน และก่อนการประเมินก็มาช่วยนิเทศติดตาม และช่วยวางแผนเตรียมการประเมินด้วย

จากการศึกษาวารสารของโรงเรียน ปีที่ 10 ฉบับที่ 20 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 คอลัมน์ความรู้สู่ชุมชน หน้า 4 ได้กล่าวถึงการต้อนรับคณะกรรมการประเมินโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝัน ว่าโรงเรียนได้รับความร่วมมือจากท่านเจ้าคณะจังหวัดชลบุรี นายอำเภอ ท่านสมาชิกสภาจังหวัดซึ่งเป็นประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชลบุรี นายกเทศมนตรีซึ่งเป็นนายกสมาคมผู้ปกครองและครู ท่านนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ท่านกำนัน ประธานกลุ่มแม่บ้านจังหวัดชลบุรี เทศมนตรี และผู้นำชุมชน รวมถึงผู้ปกครองนักเรียนด้วย

“แทบทุกงานเลย โรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝัน วันนั้นที่เป็นวันประเมิน สำคัญมากเพราะเขามาดูสภาพจริง อบจ. สจ. คณะกรรมการสถานศึกษา บุคคลภายนอกครับ เข้ามาร่วมเป็นสักขีพยาน ว่าโรงเรียนเราเป็นอย่างนั้นจริง อะไรอย่างนั้นครับ”

(นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6: สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2550)

“ส่วนที่เกี่ยวข้องกับชุมชน จะแจกแบบสอบถามการประเมินทุกครั้ง เวลาร่วมกิจกรรม เราจะมีทีมงานฝ่ายประเมินผล เขาจะช่วยกันออกแบบสอบถามและช่วยกันประเมิน ในส่วนของกรรมการโรงเรียน เราก็มีการประชุมแล้วก็ให้เขาประเมิน หรืออย่างเวลาประเมินโรงเรียนพระราชทาน ต้องเอากรรมการโรงเรียนมาตอบคำถามด้วยนะ คำก็ตอบ ไม่ให้เราไปยุ่ง เขามาคุยของเขาเอง ประเมินของสมศ.ก็เอากรรมการมาถามเลย แล้วประเมินในนั้นเลย”

“เวลาที่ประชุมก็จะแจ้ง จะให้ดู แต่ถ้ามาดูการสอน เดินดูอย่างนี้ไม่มีหรอก แต่จะมาดูตอนประเมินเขาก็มาดูไปกับเราด้วย”

(รองผู้อำนวยการโรงเรียน: สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2550)

4.4.4 การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์

ผู้อุปถัมภ์ทุกฝ่ายจะมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ร่วมกัน การร่วมรับผลประโยชน์มี 3 ด้าน ดังนี้ 1) เกิดความภาคภูมิใจในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนและการศึกษาของลูกหลานซึ่งอยู่ในชุมชน ได้รับการยอมรับนับถือทั้งจากโรงเรียน ชุมชน รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานของโรงเรียนและหน่วยงานของท้องถิ่น 2) โรงเรียนและชุมชนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำกิจกรรมต่างๆ ภายในชุมชนร่วมกัน 3) ผู้อุปถัมภ์นำหลักฐานค่าใช้จ่ายต่างๆ เพื่อใช้ในการลดหย่อนภาษี ซึ่งรายละเอียดมีดังนี้

เกิดความภาคภูมิใจในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนและการศึกษาของลูกหลานซึ่งอยู่ในชุมชน ผู้อุปถัมภ์ได้รับการยอมรับนับถือทั้งจากโรงเรียน ชุมชน รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานของโรงเรียนและหน่วยงานของท้องถิ่น โรงเรียนเกิดการพัฒนาไม่ว่าจะเป็นด้านภูมิทัศน์ของโรงเรียน การมีสื่อการเรียนการสอนที่เพียงพอและทันสมัย โรงเรียนได้รับรางวัลมากมาย เช่น เป็นต้นแบบโรงเรียนในฝัน โรงเรียนพระราชทาน รางวัลชนะเลิศสิ่งแวดล้อมดีเด่น ระดับภาค

“ได้หน้าได้ตา ได้ความภูมิใจที่เราเป็นคน...(ชื่ออำเภอ) ได้แบบนี้ ว่าโรงเรียนได้ขนาดนี้ ดีกว่าได้เงินแสนๆ อีก เป็นล้านยังเทียบไม่ได้เลย ความภาคภูมิใจตรงนี้ อย่างที่บอกโรงเรียนแห่งนี้มันอยู่ไกลพื้นที่ มันอยู่ในอำเภอที่ไม่เจริญมากมายอะไร เป็นอำเภอกันดารในจังหวัดชลบุรี แต่พอได้อย่างนี้ มันก็ภาคภูมิใจ มันก็เป็นผลงานให้ทุกคนได้เห็นได้รู้จัก”

(นายกเทศมนตรีและนายกสมาคมผู้ประกอบการและครู: สัมภาษณ์, 10 มกราคม 2551)

“ถ้าดูผลประโยชน์เป็นด้านความพึงพอใจมากกว่า เป็นความพึงพอใจของเขาที่เขาจะทำ และอีกอย่างผลประโยชน์ที่เขาได้รับคือ ชื่อเสียงของอำเภอ... คือโรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนมัธยมประจำอำเภอ... ถ้าโรงเรียนนี้มีชื่อเสียง เขาก็มีชื่อเสียงด้วย เพราะเขาเป็นผู้บริหารชุมชน ไม่ว่าจะป็นนายอำเภอ นายกเทศบาล นายกอบต.หรือจะเป็นคนที่มิหน้ามิตา เวลาเขาออกไปข้างนอกเขาจะคุยได้ ว่าเขาเป็นกรรมการโรงเรียน ถ้าเป็นเรื่องเงินเขาคงไม่ได้...”

(ครูฝ่ายแนะแนว: สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2550)

“ก็เหมือน อาจจะมีผลต่อการได้รับความไว้วางใจจากโรงเรียนแล้ว คำคงรู้สึกจริงๆ ว่าคำช่วยเรา ความสมัครใจมากกว่า แต่ว่าอาจจะมีผลพวงตามมาคือ ชาวบ้านเขาก็นับถือ อย่างชาวบ้านว่ามีความช่วยเหลืออะไรต่างๆ ว่าท่านก็ดูแลทั่วถึง ทั้งชาวบ้านโรงเรียน”

(นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4: สัมภาษณ์.18 ธันวาคม 2550)

โรงเรียนและชุมชนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำกิจกรรมต่างๆ ภายในชุมชนร่วมกันเป็นประจำ ไม่ว่าจะเป็นการนำนักเรียนช่วยพัฒนาวัด เทศบาลขอแรงงานนักเรียนไปปลูกต้นไม้ ปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ การช่วยลงทะเบียนในการประชุมประจำปีของสมาคมเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ขอความอนุเคราะห์ห้องดนตรีและนาฏศิลป์ของนักเรียนไปแสดงในงานของชุมชน เช่น การนำนักเรียนนาฏศิลป์โรงเรียน ร่วมแสดงเทิดพระเกียรติ 60 ปี ทรงครองราชย์ ซึ่งจัดโดยคณะลูกเสือชาวบ้าน จ.ชลบุรี ณ ค่ายลูกเสืออชิรวุฒ ศรีราชา

จากการศึกษาวารสารของโรงเรียน ปีที่ 11 ฉบับที่ 21 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 หน้า 11 คอลัมน์รอบรั้วในฝันวิทยา (นามสมมติ) กล่าวถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนและคณะครู นำคณะนาฏศิลป์โรงเรียน ร่วมแสดงเทิดพระเกียรติ 60 ปี ทรงครองราชย์ จัดโดยคณะลูกเสือชาวบ้าน จังหวัดชลบุรี

“...ช่วงเทศกาลอย่างนี้ เราก็ส่งเด็กไปทำความสะอาดวัด พัฒนาวัด ชุมชน อย่างเทศบาลอำเภอ จะปลูกต้นไม้ มีโครงการปลูกต้นไม้ ต้องการแรงงานเด็ก หรือจะพัฒนาเทศบาลจะทำรีสอร์ท มันเป็นป่ารกมากเลย เขาก็มาขอแรงเด็กๆ ตอนนี้มีรีสอร์ทแล้ว หนูก็ไปพักได้ คล้ายๆ โฮมสเตย์...”

(ครูฝ่ายวิชาการ: สัมภาษณ์, 19 ธันวาคม 2550)

ผู้อุปถัมภ์นำหลักฐานค่าใช้จ่ายต่างๆ เพื่อใช้ในการลดหย่อนภาษี โดยใช้ลดหย่อนภาษีได้สองเท่า

“ก็สามารถนำไปลดหย่อนภาษีได้สองเท่า...”

(ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: สัมภาษณ์, 16 ธันวาคม 2550)

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนของผู้อุปถัมภ์โรงเรียนในฝันวิทยา ผู้วิจัย
 ขอนำเสนอภาพรวมลักษณะการมีส่วนร่วมของผู้อุปถัมภ์ ดังแผนภาพต่อไปนี้
 ตารางที่ 18 การมีส่วนร่วมของผู้อุปถัมภ์โรงเรียนในฝันวิทยา

ประเด็น การมีส่วนร่วม	โรงเรียน	ผู้บริหาร	ครู	นักเรียน
การตัดสินใจ	- ประชุมวางแผน เรื่องกายภาพ ห้องปฏิบัติการ	-	-	- ประชุมวางแผน ด้านพฤติกรรม และ การศึกษาต่อ
การดำเนินงาน	- ช่วยแรงงานใน การปรับภูมิทัศน์ - ให้งบประมาณ - ให้สื่อการเรียน การสอน วัสดุ อุปกรณ์ - ให้อาคารเรียน - ให้เรือนพยาบาล	พาไปศึกษาดูงาน ต่างประเทศ	พาไปศึกษาดูงาน ต่างประเทศ	- ให้งบประมาณ - ให้ทุนการศึกษา - เป็นวิทยาท้องถิ่น
การประเมินผล	- เยี่ยมชมโรงเรียน - ร่วมรับการ ประเมินจาก ภายนอก	- เยี่ยมชมโรงเรียน - ร่วมรับการ ประเมินจาก ภายนอก	- เยี่ยมชมโรงเรียน - ร่วมรับการ ประเมินจาก ภายนอก	- เยี่ยมชมโรงเรียน - ร่วมรับการ ประเมินจาก ภายนอก
การรับประโยชน์	- เกิดความ ภาคภูมิใจ - เกิดการช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน - ลดหย่อนภาษี	- ช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน	- ช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน	- เกิดความ ภาคภูมิใจ

ส่วนที่ 4 ผลที่เกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของผู้อุปถัมภ์

ผู้วิจัยขอนำเสนอผลที่เกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของผู้อุปถัมภ์ 4 ด้าน ได้แก่
คุณภาพผู้เรียน กระบวนการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน การเรียนรู้และการพัฒนา และ
งบประมาณและทรัพยากร

4.1 ด้านคุณภาพผู้เรียน

ด้านคุณภาพผู้เรียนผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 3 ด้าน คือ เป็นบุคคลแห่งการ
เรียนรู้ คิดวิเคราะห์และมีทักษะคอมพิวเตอร์ มีทักษะในการดำรงชีวิตมั่นใจในตนเอง และมีความ
เป็นไทย

4.1.1 เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คิดวิเคราะห์และมีทักษะคอมพิวเตอร์

จากการสังเกตการเรียนคอมพิวเตอร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 วันที่ 7
มกราคม 2551 นักเรียนเรียนคอมพิวเตอร์โดยนั่งเรียนหนึ่งคนต่อหนึ่งเครื่อง เรียนการเขียน
ภาพเคลื่อนไหวโดยใช้โปรแกรม macromedia Dream weaver โดยนักเรียนสามารถทำตามที่ครู
สอนได้มีทักษะด้านคอมพิวเตอร์พื้นฐานทุกคน และจากการสังเกตพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของ
นักเรียนในมุมค้นคว้าข้อมูลในโรงเรียน นักเรียนมีความสนใจการใช้อินเทอร์เน็ต มีทักษะในการ
สืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตมากยิ่งขึ้น โดยโรงเรียนมีห้องสำหรับเรียนคอมพิวเตอร์ 2 ห้อง และมุม
ค้นคว้าข้อมูลในโรงเรียนหลายจุด เช่น ในห้องสมุด หน้าห้องสำนักงาน ทำให้โรงเรียนมีจำนวน
คอมพิวเตอร์เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้มีห้องคอมพิวเตอร์เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน นักเรียน
ได้เรียนหนึ่งคนต่อหนึ่งเครื่อง ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะด้านคอมพิวเตอร์และการนำเสนอผลงาน
มากขึ้น ในบางวิชาครูผู้สอนให้นักเรียนส่งงานหรือส่งการบ้านทาง E-mail

“...เด็กกล้าที่จะเปลี่ยนเครื่องเปลี่ยนแรมเองเลย เป็นอย่างนั้นเลย กลายเป็นเด็ก
กล้าจะทำ กล้าหาข้อมูลคือตัวเอง ตัวเด็กเองจะมีความใฝ่รู้อยู่แล้วในตัวเอง แล้วพอเรา
เสริมตรงนี้เข้าไป แล้วความใฝ่รู้ของเด็กจะไปแตกก้านสมองเอง เขาจะหาสิ่งที่เราไม่เคย
เห็นมาเยอะมาก ... พี่วางแผนกับเด็ก ถ้าต้องการเล่นเกมวางแผนบอกแนวความคิดมาซิ ทำไม
ต้องเล่นเกมสร้างเมือง บอกมาก่อน ดีเสียอย่างไร ได้ประโยชน์กับตัวเองอย่างไร...เพราะว่า
มันมีหนังสือส่งเสริมให้เล่นเกม เกมพวกเชิงความคิดนะ แล้วก็ต่อมาก็แอนิเมชันก็เข้ามา
เด็กก็เขียนเองอีก เด็กเขียนการ์ตูนเป็น ที่นี้เขียนการ์ตูนเป็นนะ คือเป็นเด็กที่ชอบเกมต่อสู้อู่
ก็ประมาณต่อสู้อู่ ก็ได้รางวัลเยอะ แต่ก็เอามาประยุกต์เป็นนิทาน...”

(ครูคอมพิวเตอร์: สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2550)

“...เด็กที่นี้ได้ใช้ อย่างอีกข้อหนึ่งที่แตกต่าง คือ ส่งงานทางเน็ตแล้วหรือ บางทีก็มองถึงความลำบาก บางทีไม่มีก็ต้องหาส่ง แต่ก็มีเป็นบางช่วงชั้น ได้ฝึก E-mail Address เด็กต้องมือแบบนี้ เมื่อก่อนมีสอนแต่ก็มีโปรแกรม paint มานั่งวาดรูป โตขนาดนี้มานั่งวาดรูปเหมือนเด็ก ๆ หรือเขาก็ฝึกบางส่วนให้เอามาทำงาน อยากพวกยูติค ฟรีเมียร์ตัดต่อวิดีโอ อย่างนี้ เด็กมันก็เก่ง อย่างพวกผมไปประชุม เด็กทำสไลด์เลยนะ อย่างภาพเขาฉายโปรเจคเตอร์ มีกล้องที่เก็บภาพที่ถ่ายมาแล้วก็มา upload ไฟล์ภาพจากกล้องไปลง เสร็จแล้วก็ตัดต่อกันบนยูติค เออเด็กก็ทำ นั่งดูอยู่ เออ เด็กทำ คนอื่นเขาอาจไม่สนใจ เขาอาจจะฟังทั่วไปๆ ผมดูการใช้เครื่องมือ เอ้อ ชับ ชับ เก่งดี...”

(ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3: สัมภาษณ์, 4 มกราคม 2551)

นักเรียนได้ฝึกใช้ภาษาจีนกับครูเจ้าของภาษาโดยตรงและเรียนรู้แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศไทยและประเทศจีน จากการสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาฝึกสอนชาวจีน พบว่า ตอนเย็นของทุกวันมีนักเรียนเข้ามาสอบถามคำศัพท์ภาษาจีน สอนภาษาจีนให้กับนักเรียน บางครั้งนักเรียนก็สอนภาษาไทยแลกเปลี่ยนกัน และสนทนาเกี่ยวกับประเทศไทยและจีนแลกเปลี่ยนกันด้วย

“มีทักษะด้านภาษาดีขึ้น เช่น ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาอังกฤษครับ ...

ก็สามารถ นำไปใช้ได้ทุกอย่างครับ เช่น การอ่านประโยคเบื้องต้น การเขียนประโยคเบื้องต้นการเขียนไวยากรณ์ ครับ ...ก็ได้ทั้งภาษาจีนและญี่ปุ่นด้วยครับ”

“มีที่สืบค้นข้อมูลมากขึ้น หน้าห้องเสิร์กก็มี ห้อง E-learning ก็มี ห้องสมุดก็มีคะ เปิดใช้ได้ตลอดเวลา ไม่ต้องไปร้านเน็ต”

(นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4: สนทนากลุ่ม, 4 มกราคม 2551)

4.1.2 มีทักษะในการดำรงชีวิต มั่นใจในตนเอง

จากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนนับตั้งแต่ผู้วิจัยเข้าไปในโรงเรียน นักเรียนกล้าแสดงออกและมีความมั่นใจตนเอง นักเรียนทักทายผู้วิจัยอยู่เสมอ เมื่อรับประทานอาหารกลางวัน นักเรียนก็จะกล่าวทักทายสอบถามว่าผู้วิจัยเป็นครูที่นี้หรือเปล่ามาสอนวิชาอะไร โดยนักเรียนมีความมั่นใจในการพูดคุยกับบุคคลที่เข้ามาติดต่อราชการกับโรงเรียนหรือมาศึกษาดูงานภายในโรงเรียน เนื่องจากนักเรียนได้รับการฝึกฝนการนำเสนอผลงานในการประเมินจากภายนอกและการต้อนรับบุคคลต่างๆ ที่มาศึกษาดูงานของโรงเรียน สำหรับการฝึกนักเรียนในการต้อนรับการประเมินนั้นจะมีนักเรียนบางส่วนได้รับการคัดเลือกให้ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ

และกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ส่วนนักเรียนที่เหลือที่ไม่ได้นำเสนอผลงานได้รับการฝึกฝนจากผู้อำนวยการและคณะครูในเรื่องการกล้าพูด นำเสนอโรงเรียนทั้งประวัติและเกียรติประวัติของโรงเรียน นักเรียนกล้าแสดงออกเมื่อมีบุคคลภายนอกเข้ามาในโรงเรียน รวมถึงนักเรียนได้รับการปลูกฝังให้มีความภาคภูมิใจในโรงเรียนของตนเอง ว่าเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพทัดเทียมโรงเรียนในเมือง ก่อนการรับประเมินจากภายนอก ทางคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้เข้ามาร่วมประชุมปรึกษาหารือกับทางโรงเรียนและร่วมพูดคุยกับนักเรียนไม่ว่าจะเป็นการให้ข้อคิดในการเรียน การประพฤติปฏิบัติตนเป็นนักเรียนที่ดี รวมทั้งให้การสนับสนุนในเรื่องพลังงาน พลังทรัพย์กับทางโรงเรียน

จากการได้รับการอุปถัมภ์สนับสนุนจากบุคคลในชุมชนเป็นอย่างดี บุคคลที่ให้การสนับสนุนส่วนใหญ่จะเป็นนักการเมืองท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และผู้ทรงคุณวุฒิ เช่น สมาชิกสภาจังหวัด (สจ.) ซึ่งเป็นบุคคลที่มีฐานะดี จบการศึกษาระดับปริญญาโทจากต่างประเทศและเป็นครอบครัวเก่าแก่ในชุมชน นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบลและกำนัน ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการดูแลความเป็นอยู่ของชาวบ้านและให้ความช่วยเหลือชาวบ้าน ได้รับการยอมรับในชุมชนรวมทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครองของนักเรียนเอง ส่งผลให้นักเรียนรู้สึกมีความอบอุ่นมั่นใจในการทำกิจกรรมต่างๆ ว่ายังมีบุคคลเหล่านี้ให้ความสำคัญและไม่ทอดทิ้งนักเรียนและโรงเรียนไม่ว่าโรงเรียนจะทำกิจกรรมอะไรก็ตาม เมื่อเสร็จสิ้นการประเมินจากภายนอกไม่ว่าจะเป็นการประเมินต้นแบบโรงเรียนในฝัน หรือโรงเรียนพระราชทาน นำความภาคภูมิใจมาสู่นักเรียนและโรงเรียน โรงเรียนก็ยังไม่หยุดการพัฒนาโรงเรียน บุคคลดังกล่าวยังให้ความช่วยเหลือโรงเรียนมาโดยตลอด หลังจากโรงเรียนได้ปรับปรุงเรื่องภูมิทัศน์ ภายนอกของโรงเรียน รวมทั้งการจัดหาสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอ โรงเรียนได้ส่งเสริมด้านวิชาการของนักเรียน โดยส่งนักเรียนเข้าร่วมประกวดแข่งขันกิจกรรมต่างๆ จนได้รับผลงานต่างๆ มากมาย จากการศึกษาแผนพับ รวมถึงเว็บไซต์ของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนได้รับรางวัลต่างๆ ดังนี้ รางวัลเหรียญทองแดงจัดกิจกรรมการพัฒนานักเรียนดีเด่น รางวัลชนะเลิศสิ่งแวดล้อมดีเด่นระดับภาค รางวัลชนะเลิศการแข่งขันภาพพลิก ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การแสดงนาฏศิลป์ รวมทั้งการเข้ามาศึกษาดูงานของโรงเรียนในฝันอื่นภายในประเทศและต่างประเทศด้วย

“...ในเรื่องความกล้าแสดงออก เด็กจะมีความกล้าแสดงออกด้วย เพราะว่าโรงเรียนในฝันโรงเรียนพระราชทาน โดยเฉพาะโรงเรียนในฝัน เป็นโรงเรียนของนักเรียน คุณธรรมจริยธรรมก็ดีขึ้น อย่างเจอสตางค์ เจอของมีค่า เด็กเราเขาเจอก็เอามาส่ง เงินเป็นพันหรือโทรศัพท์ราคาแพงๆ เขาก็มาส่ง...”

(ครูฝ่ายวิชาการ: สัมภาษณ์, 19 ธันวาคม 2550)

“ผลงานด้านวิชาการของโรงเรียน...ติดอันดับระดับจังหวัด เข้าไปในส่วนกลางก็มี และทางสื่อสารมวลชนทีวี ถ้าไม่เด่นไม่ตีจริง เขาคงไม่ได้ประสานมา ไม่ติดต่อมา รายการของในฝันวิทยามีเยอะแยะนะ ผมจำได้ไม่หมด บางที่ได้ยินจนชินแล้ว จึงไม่อยากจะรู้อะไร .....สอบที่ไหนก็จะได้ต้นๆ นะ ในเขตมหาลัยก็ต้นๆ ในเขตนี้ เขาคงไม่เปรียบเทียบกัน ส่วนกลาง...”

(ศึกษานิเทศก์ กองการศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี: สัมภาษณ์, 14 มกราคม 2551)

“รู้สึกอบอุ่นดี ที่โรงเรียนไม่ได้มุ่งไปอย่างเดียว โดยที่ไม่ได้ปรึกษาชุมชน คือไม่อยากเห็นโรงเรียนกับชุมชนทะเลาะกัน ก็ให้โรงเรียนรับรู้ด้วย ชุมชนรับรู้ด้วย ก็ร่วมมือกัน อีกอย่างคือชุมชนช่วยเหลือโรงเรียนเราเยอะ...แล้วก็ฝ่ายปกครองก็ช่วยสอดส่องดูแลนักเรียน ชุมชนเห็นก็จะช่วย โดดเรียนนะมาช่วยหน่อย คือช่วยในเรื่องของการสอดส่องดูแลนักเรียน ที่ทำผิด เช่น เล่นเกม ไม่ยอมเข้าเรียน”

(นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6: สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2550)

4.1.3 มีความเป็นไทย

จากการได้รับการสนับสนุนชุดการแสดงของนักแสดงนาฏศิลป์จากผู้อุปถัมภ์ ทำให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมด้านนาฏศิลป์อย่างมั่นใจ ทำให้เข้าร่วมงานที่แสดงออกถึงความ เป็นไทยอยู่เป็นประจำ จากการสังเกตกิจกรรมการจัดงานปีใหม่ของโรงเรียนในวันที่ 27 ธันวาคม 2550 โรงเรียนได้จัดกิจกรรมบริเวณใต้ถุนอาคาร 5 โรงเรียนมีการรับประทานอาหารร่วมกัน จับสลากแลกเปลี่ยนของขวัญระหว่างครูกับนักเรียน และมีการแสดงนาฏศิลป์ของนักเรียนด้วย

จากการสังเกตกิจกรรมชุมนุมของนักเรียน พบว่า โรงเรียนส่งเสริมนักเรียนให้ เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการนวดฝ่าเท้า และให้นักเรียนฝึกนวดให้กับคณะครูในช่วง ิกิจกรรมชุมนุม และจากการเยี่ยมชมเว็บไซต์ของโรงเรียน พบว่า ในการประเมินโรงเรียนต้นแบบ โรงเรียนในฝัน โรงเรียนได้จัดกิจกรรมด้านความเป็นไทยต้อนรับคณะกรรมการประเมิน

4.2 ด้านกระบวนการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน

ด้านกระบวนการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 4 ด้าน คือ โรงเรียนธรรมมาภิบาล สร้างโอกาสและดูแลช่วยเหลือนักเรียน บุรณาการกระบวนการ เรียนรู้ และประกันคุณภาพ รายละเอียด ดังนี้

4.2.1 โรงเรียนธรรมมาภิบาล

การบริหารจัดการภายในโรงเรียนงานออกเป็น 4 ฝ่าย ได้แก่ กลุ่มงานบริหารงานวิชาการ กลุ่มงานบริหารทั่วไป กลุ่มงานบริหารงานงบประมาณ และกลุ่มงานบริหารบุคคล โดยทางฝ่ายบริหารจะให้บุคลากรรับผิดชอบงานตามความเหมาะสม มอบหมายงานตามความสามารถและความถนัดของครู เช่น ครูที่มีความสามารถด้านคอมพิวเตอร์จะได้รับมอบหมายให้ดูแลระบบคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนรวมทั้งการสอนวิชาคอมพิวเตอร์ จัดหางบประมาณจากภายนอกมาให้เพื่อใช้ดูแลระบบคอมพิวเตอร์ ครูที่มีความสามารถด้านการจัดตกแต่งสถานที่ ก็ได้รับมอบหมายให้ดูแลสถานที่ของโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นการตกแต่งภูมิทัศน์ของโรงเรียน ตกแต่งเวทีในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนและในชุมชน จากการสังเกตกิจกรรมวันขึ้นปีใหม่ โรงเรียนได้จัดตกแต่งเวทีที่ใช้ในการแสดงอย่างสวยงาม ครูที่มีความสามารถด้านนาฏศิลป์มอบหมายให้ดูแลการแสดงของนักเรียนออกแสดงในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นการงานลอยกระทง งานวันปีใหม่ ซึ่งเป็นงานในโรงเรียน รวมทั้งงานในชุมชนด้วย สร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียนรวมทั้งเป็นที่ยอมรับของชุมชน

“ในเรื่องของการจัดการศึกษา เรื่องการบริหารจัดการ มีการกระจายอำนาจลงไปยังกลุ่มย่อย กลุ่มสาระ ไปยังหัวหน้างาน เรื่องของการกระจายงาน คือ กระจายงานลงไป แล้วก็ในเรื่องของบรรยากาศการอยู่ร่วมกันแบบกัลยาณมิตร”

(ครูฝ่ายกิจการนักเรียน บริการและชุมชนคนที่ 1: สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2550)

4.2.2 สร้างโอกาสและดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จุดเด่นของโรงเรียนในฝันวิทยามี 2 ด้านคือ ด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเรื่องสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน ด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมีกระบวนการให้ครูที่ปรึกษาออกเยี่ยมบ้านนักเรียน 100 % ทำให้ครูทราบภูมิหลังของนักเรียนในชั้นเรียน สามารถช่วยเหลือหรือส่งเสริมนักเรียนได้ตามศักยภาพ สามารถนำทุนการศึกษาที่ได้รับบริจาคจากผู้อุปถัมภ์มาช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนดีแต่ยากจน มีการแนะแนวให้คำปรึกษาทั้งทางด้านการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ มีการสร้างเครือข่ายผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมถึงคณะกรรมการสถานศึกษาคนอื่นๆ ช่วยสอดส่องดูแลพฤติกรรมของนักเรียนหลังจากเลิกเรียนและเมื่ออยู่นอกโรงเรียน เป็นการดูแลนักเรียนอย่างเป็นระบบโดยความร่วมมือของชุมชน จากการสังเกตกิจกรรมการประชุมผู้ปกครองในวันที่ 16 ธันวาคม 2550 พบว่า ผู้ปกครองเข้าร่วมการประชุมเป็นจำนวนมาก ครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองนักเรียนมีความใกล้ชิดกันพูดคุยเกี่ยวกับนักเรียนในชั้นเรียนและบุตรหลานของตนเอง

“เพราะว่าวันที่ 16 จะประชุมผู้ปกครองทุกระดับชั้น ทุกห้องทุกคน ทุกคนไม่มาถ้าไม่มา ต้องขอมผอ.ไม่ยอม...เราก็พบประชุมรวมด่วน นายกสมาคมผู้ปกครองและครูก็จะคุยเสร็จเรียบร้อยแล้วเด็กก็จะแยกไปพบครูที่ปรึกษาประจำชั้น เพื่อที่จะดูพฤติกรรม ว่าถูกคุณเป็นยังไง การเรียนเป็นยังไง เรียนอย่างนี้จะจบไหม ไม่จบไหมผู้ปกครองช่วยดูอะไร ผู้ปกครองอยากให้โรงเรียนช่วยดูอะไร แลกเปลี่ยนกันและเลือกผู้ปกครองเครือข่ายห้องละ 5 คน”

(รองผู้อำนวยการโรงเรียน: สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2550)

“ถ้าพูดถึงระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จุดเด่นของโรงเรียนนี้มีอยู่ 2 อย่าง อย่างที่หนึ่งก็คือสิ่งแวดล้อม อย่างที่สองก็คือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นี่คือจุดเด่นของโรงเรียนก็เป็นสองเรื่องนี้... ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเคยได้ที่หนึ่งของเขตที่หนึ่งระดับจังหวัดและได้เหรียญทองระดับประเทศนายก... (นายกรัชมุนตรี) ให้โล่มา...”

(ครูฝ่ายแนะแนว: สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2550)

4.2.3 บูรณาการกระบวนการเรียนรู้

การบูรณาการกระบวนการเรียนรู้ทางคณะครูได้รับการส่งเสริมอยู่ตลอด แต่ได้รับการกระตุ้นให้โรงเรียนทำเป็นรูปธรรมมากขึ้นเมื่อเป็นโรงเรียนในฝัน โดยพัฒนาหลักสูตรให้ยืดหยุ่น มีความเหมาะสม และเน้นการบูรณาการเรียนรู้ทั้งภายในกลุ่มสาระและนอกกลุ่มสาระ เช่น ในการประเมินต้นแบบโรงเรียนในฝัน และการประกวดโรงเรียนพระราชทาน โรงเรียนได้บูรณาการการเรียนการสอนเรื่อง กล้วย ซึ่งมีปลูกมากภายในสวนเกษตรผสมผสาน 77 พรรษา เฉลิมพระเกียรติ เช่น สาระวิทยาศาสตร์นำกล้วยมาทดลองหาสารเคมีในกล้วย กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี นำกล้วยมาทำอาหาร กลุ่มสาระศิลปะ นำเรื่องเรื่องมาดัดแปลงเป็นท่ารำ ชื่อระบำกัทลีลีลา เป็นต้น

“ครูมีความรู้เรื่องบูรณาการมากขึ้น สอนโดยใช้การบูรณาการกับความรู้ด้านต่างๆ เช่น สมมติว่า วันพ่อเราจัดกิจกรรม ถ้าเป็นภาษาไทยทำอะไร แต่งคำประพันธ์เทิดพระคุณพ่อ เรียงความพ่อของฉัน...การบูรณาการจริงๆ มีการส่งเสริมมานานแล้ว พอเราเริ่มดูงานเราก็เริ่มได้เห็นเขาทำอย่างนี้ พอเกิดการเรียนรู้เราก็เกิดการพัฒนา บูรณาการเขารณรงค์ก่อนเป็นโรงเรียนในฝันแล้ว ตั้งแต่ พ.ร.บ. 42 แต่มาทำจริงจังเมื่อเป็นโรงเรียนในฝัน เรามีกล้วยอยู่หัวหนึ่ง วิทยาศาสตร์ สอนวิธีอบกล้วย ชีวะอบกล้วยด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ คือ จะใช้การบูรณาการเพิ่มขึ้น”

(ครูฝ่ายกิจการนักเรียน บริการและชุมชนคนที่ 1: สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2550)

4.2.4 การประกันคุณภาพ

โรงเรียนเป็นที่ยอมรับของชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ทำให้จำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น จากการให้การสนับสนุนของผู้อุปถัมภ์ทำให้โรงเรียนเกิดพัฒนาในหลายๆ ด้าน ทั้งอาคารสถานที่ มีอาคารเรียนเพิ่มขึ้น มีห้องเรียนเพิ่มขึ้น งบประมาณในการดำเนินงานโครงการต่างๆ เพิ่มมากขึ้น ห้องปฏิบัติการทางคอมพิวเตอร์ ห้อง E-learning ที่มีคอมพิวเตอร์อย่างเพียงพอให้นักเรียนเรียนได้หนึ่งคนต่อหนึ่งเครื่อง นักเรียนมีสื่อการสอนที่ทันสมัยขึ้น ทำให้โรงเรียนเป็นที่ยอมรับของชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ทำให้จำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น รวมทั้งนักเรียนที่จบจากชั้นมัธยมปีที่ 3 ยังคงเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่นี่ เนื่องจากตัวนักเรียนและผู้ปกครองก็มีความเชื่อมั่นในโรงเรียนเช่นกัน อีกทั้งโรงเรียนยังได้รับการยอมรับจากโรงเรียนอื่นโดยเป็นสถานที่ศึกษาดูงานของโรงเรียนในฝันอื่นอยู่เป็นประจำ นักเรียนมีโอกาสนในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามากขึ้น โดยเป็นสถาบันในระดับภูมิภาคและระดับประเทศ

จากการศึกษารายงานการประเมินตนเองของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนมีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น ในปี พ.ศ.2546 มีนักเรียนจำนวน 978 คน ต่อมาปี พ.ศ. 2547 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 1,027 คน ในปี พ.ศ. 2548 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 1,127 คน ปี พ.ศ.2549 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 1,086 คน และในปี พ.ศ.2550 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 1,123 คน โรงเรียนมีผลงานเป็นที่ยอมรับของชุมชน มีแหล่งการเรียนรู้และเป็นแหล่งศึกษาดูงานจากหน่วยงานอื่นไม่ว่าจะเป็นในประเทศหรือต่างประเทศ นอกจากนี้โรงเรียนยังได้รับการสนับสนุนในด้านต่างๆ จากชุมชนทั้งด้านงบประมาณและทรัพยากร

“เด็กกระตือรือร้นในด้านการเรียนต่อมากขึ้น ซึ่งแต่เดิมนี่เขาเรียนม.6 เขาจะไปต่อนะ แล้วก็มีการสอบเรียนต่อเข้ามหาวิทยาลัย อะไรต่างๆ ก็ได้เยอะขึ้น เด็กเรานี้ติดวิศวะพยาบาล แพทย์นะเด็กเรา และเด็กเราได้ทุนไปศึกษาต่อต่างประเทศ 2 คน ในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ญี่ปุ่น 1 คน แคนาดา 1 คน นี่เลยโรงเรียนในฝัน เกี่ยวกับโรงเรียนในฝันเลยนะ หลังจากมีโรงเรียนในฝันเข้ามา เด็กได้ไปเรียนต่อต่างประเทศ 2 คน แคนาดาเพิ่งไปได้ 2 ปี ญี่ปุ่นก็ประมาณ 3 ปี แล้ว”

(รองผู้อำนวยการโรงเรียน: สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2550)

4.3 ด้านการเรียนรู้และการพัฒนา

ด้านการเรียนรู้และการพัฒนา ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 2 ด้าน คือ ด้านความเป็นมืออาชีพ และโรงเรียน E-school

4.3.1 ด้านความเป็นมืออาชีพ

ในด้านความเป็นมืออาชีพของครู ผู้บริหาร และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารจัดการภายใต้ภาวะจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น โรงเรียนขาดปัจจัยทางงบประมาณ ผู้บริหารสามารถดำเนินงานต่างๆ ในโรงเรียนได้ โดยการสรรหางบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ มาให้แก่ทางโรงเรียน เช่น งบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี งบประมาณจากเทศบาล จากหน่วยงานเอกชน นอกจากนี้คณะครูได้รับผิดชอบหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ นอกจากนี้ในการดำเนินงานพัฒนาโรงเรียน ผู้บริหารจะเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและบุคคลที่เกี่ยวข้องมารับทราบนโยบายและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและพัฒนาโรงเรียนด้วย จนผลการพัฒนาโรงเรียนเป็นที่ยอมรับของโรงเรียนและชุมชน

โรงเรียนได้ดำเนินการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีโดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการและการเรียนการสอน อีกทั้งยังส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีให้สอดคล้องกับการเรียนการสอน รวมทั้งให้ครูนำสื่อสำเร็จรูปมาใช้ให้เหมาะสมกับบทเรียน ครูทุกคนในโรงเรียนสามารถใช้คอมพิวเตอร์ในการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังพัฒนาห้องปฏิบัติการต่างๆ ของโรงเรียนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารจัดการ และครูสามารถจัดการเรียนรู้ ภายใต้สภาวะจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูจัดให้นักเรียนเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และผลิตสื่อ ICT ได้ คณะกรรมการสถานศึกษามีความเข้าใจในแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนและร่วมสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน

4.3.2 โรงเรียน E-School

จากการสังเกต พบว่า โรงเรียนมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการ จัดเก็บข้อมูลต่างๆ ในโรงเรียน โรงเรียนมีห้องปฏิบัติการที่ใช้สื่อ ICT และมีห้อง E-Classroom ใช้ในการสอนคอมพิวเตอร์ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 และมีจุดสืบค้นอินเทอร์เน็ตภายในโรงเรียน โดยโรงเรียนได้รับการอุปถัมภ์ห้องคอมพิวเตอร์ 2 ห้อง

จากการสังเกตกิจกรรมการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์ นักเรียนใช้คอมพิวเตอร์ในห้องปฏิบัติการที่มีสื่ออุปกรณ์การเรียนจากผู้อุปถัมภ์อย่างเพียงพอ โดยได้รับงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาล ในการปรับปรุงห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ 2 ห้อง ดังรูปภาพ

ภาพที่ 13 ห้องเรียนคอมพิวเตอร์ที่ได้รับการอุปถัมภ์จากองค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาล

4.4 ด้านงบประมาณและทรัพยากร

ด้านงบประมาณและทรัพยากร ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 2 ด้าน คือ ภาติเครือข่าย และความคุ้มค่า

4.4.1 ภาติเครือข่าย

ในด้านภาติเครือข่าย โรงเรียนมีภาติเครือข่ายที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน พัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ได้แก่ ศึกษานิเทศก์จากศูนย์บริหารโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน ศึกษานิเทศก์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี ศึกษานิเทศก์จากกองการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี มหาวิทยาลัยที่เลี้ยง ได้แก่ มหาวิทยาลัยบูรพา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล คณะครู และผู้บริหารโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝัน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สมาคมผู้ประกอบการและครู ผู้นำชุมชน และผู้ประกอบการ รวมทั้งบุคคลที่อยู่ในชุมชนเป็นอย่างดี อีกทั้งยังมีการประสานงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝัน

4.4.2 ความคุ้มค่า

ความคุ้มค่าในการนำสิ่งที่ผู้อุปถัมภ์ให้มานั้นถือว่าคุ้มค่าเป็นอย่างมาก มีอุปกรณ์เทคโนโลยีบางอย่างใช้ไม่คุ้มค่าเท่าที่ควร ความคุ้มค่าที่กล่าวมาไม่ว่าจะเป็นงบประมาณในการดำเนินงาน สื่อวัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยี โรงเรียนมีงบประมาณในการดำเนินงานพัฒนาโรงเรียนเพิ่มขึ้น ทำให้สามารถซื้อวัสดุอุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น โรงเรียนมีการใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนซึ่งใช้ในการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์ ซึ่งเรียนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมทั้ง

ยังมีจุดสืบค้นให้กับนักเรียนในห้องสมุด และบริเวณหน้าสำนักงานเพื่อให้นักเรียนได้สืบค้นข้อมูล ในช่วงพักกลางวันและหลังเลิกเรียนด้วย

อาคารเรียนที่ได้รับจัดสรรงบประมาณมาจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น ทางโรงเรียนได้จัดเป็นห้องเรียนและห้องพิเศษสำหรับนักเรียน เนื่องจากอาคารเรียนเป็นอาคาร 4 ชั้น ได้ถูกลง บริเวณใต้ถุนอาคารจึงเป็นที่ประกอบกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน รวมทั้งเป็นห้องเรียนห้องใหญ่ของนักเรียนด้วย การพัฒนาทางกายภาพเกิดขึ้นอย่างชัดเจน จากการช่วยเหลือของผู้อุปถัมภ์ ได้แก่ การจัดทำสวนเกษตรผสมผสาน 77 พรรษา เฉลิมพระเกียรติ ทำให้เกิดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน การได้รับการจัดสรรงบประมาณในการจ้างครูอัตราจ้าง ทำให้โรงเรียนมีครูสอนตรงตามวุฒิและเพียงพอกับจำนวนนักเรียน

"อย่างตอนนั้น ห้องเรียนเราขาดมากๆ เด็กต้องเดินเรียน เด็กนักเรียนจะไม่มีห้องประจำ พอเราได้อาคารเรียนตรงนี้ เราก็จะจัดเด็กลงห้องเรียนได้ ซึ่งที่เป็นคนจัดตารางเรียน ช่วงที่เด็กเดินเรียน จัดตารางสอนได้ยากมาก เพราะว่าจัดเด็กได้เข้าไม่ได้ พอมีอาคารเรียนที่สบายใจเลย จัดตารางสอนได้ง่ายขึ้น..."

(ครูฝ่ายวิชาการ: สัมภาษณ์, 19 ธันวาคม 2550)

ส่วนความไม่คุ้มค่าที่กล่าวไว้ข้างต้น เป็นสื่อวัสดุอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ คือ เครื่องสแกนลายนิ้วมือใช้ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เนื่องจากมีราคาแพง ใช้งานได้ไม่นานเครื่องมีปัญหาต้องทำการซ่อมแซม จึงต้องหยุดใช้ระยะหนึ่ง ทางโรงเรียนต้องใช้งบประมาณในการซ่อมแซมรวมถึงแก้ไขปัญหาก็ทำให้กลับมาใช้ได้เช่นเดิม จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า เครื่องสแกนลายนิ้วมือไม่สามารถใช้งานได้ คณะครูกำลังดำเนินการแก้ไขปัญหา

"ตอนนี้มีมีอันเดียวที่ยังใช้ไม่คุ้ม คือ เครื่องสแกนลายนิ้วมือ เช็คเข้าเรียนและประวัตินักเรียน ให้ผู้ปกครองมาเช็คได้ บังเอิญระบบมันล่มไป บัตรมันมีปัญหา คนทำบัตรทำผิดพลาดเลย แล้วนี่ก็จะฟื้นแล้ว เพิ่งทำบัตรใหม่ ซื้อเครื่องทำบัตรมาเจ็ดหมื่นกว่าบาท ก็เลยมาทำเองเลย นั่นตั้ง สามสี่แสน เริ่มเจ๊งแล้ว ไม่คุ้มค่า แล้วเรื่องห้อง Resource Center ไม่ค่อยได้ใช้เท่าไร ห้อง E-learning เหมือนกัน 375,000 ห้องศูนย์ปฏิบัติการคุ้ม พอเขาตรวจเสร็จก็เจ๊งเลย"

(ครูคอมพิวเตอร์: สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2550)

จากการศึกษาผลของการมีส่วนร่วมของผู้อุปถัมภ์โรงเรียนในฝันวิทยา ผู้วิจัยขอนำเสนอ
ประเด็นในการศึกษาโดยภาพรวม ต่อไปนี้

ตารางที่ 19 ผลจากการมีส่วนร่วมของผู้อุปถัมภ์โรงเรียนในฝันวิทยา

ประเด็นการศึกษา	ผลจากการมีส่วนร่วมของผู้อุปถัมภ์
1. ด้านคุณภาพผู้เรียน 1.1 บุคคลแห่งการคิด วิเคราะห์และทักษะ คอมพิวเตอร์	มีทักษะในการสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มากขึ้น มีทักษะการนำเสนอผลงานที่สร้างสรรค์และได้ฝึกใช้ภาษาจีน
1.2 มีทักษะในการดำรงชีวิต มั่นใจในตนเอง	มีความกล้าแสดงออก มั่นใจในตนเอง และกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น
1.3 ความเป็นไทย	ได้เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเข้าร่วมกิจกรรมที่อนุรักษ์ความเป็นไทย ได้รับการสนับสนุนด้านนาฏศิลป์
2. ด้านกระบวนการจัด การศึกษาภายในโรงเรียน 2.1 โรงเรียนธรรมาภิบาล	บุคลากรรับผิดชอบงานตามความเหมาะสม มอบหมายงานตามความสามารถ และความถนัดของครู
2.2 สร้างโอกาสและดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	มีเครือข่ายผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน
2.3 บูรณาการกระบวนการ เรียนรู้	พัฒนาหลักสูตรให้ยืดหยุ่นมีความเหมาะสม และเน้นการบูรณาการเรียนรู้ทั้ง ภายในกลุ่มสาระและนอกกลุ่มสาระ
2.4 ประกันคุณภาพ	โรงเรียนเป็นที่ยอมรับของชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น นักเรียนและผู้ปกครองมีความเชื่อมั่นในโรงเรียน และเป็นแหล่งศึกษาดูงาน จากหน่วยงานอื่นภายในประเทศและต่างประเทศ
3. ด้านการเรียนรู้และการพัฒนา 3.1 ความเป็นมืออาชีพ	โรงเรียนมีความเป็นมืออาชีพทั้งครู ผู้บริหาร และกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน ครูผลิตสื่อ นำสื่อสำเร็จรูปมาใช้ให้เหมาะสมกับบทเรียน พัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี โดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการ และการเรียนการสอน
3.2 โรงเรียน E-school	โรงเรียนมีห้องปฏิบัติการเพิ่มขึ้น นำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการ จัดเก็บ ข้อมูล มีห้อง E-Classroom และมีจุดสืบค้นอินเทอร์เน็ตภายในโรงเรียน
4. ด้านงบประมาณและทรัพยากร 4.1 ภาควิชาเครือข่าย	มีภาคีเครือข่ายในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนเพิ่มขึ้น
4.2 ความคุ้มค่า	โรงเรียนได้นำสิ่งที่ผู้อุปถัมภ์มาใช้อย่างคุ้มค่า ยกเว้นอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยี บางอย่างที่ต้องซ่อมแซมบ่อยครั้ง

ส่วนที่ 5 ปัจจัยส่งเสริม และปัจจัยอุปสรรคจากการมีส่วนร่วมของผู้อุปถัมภ์

5.1 ปัจจัยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้อุปถัมภ์

5.1.1 ปัจจัยเกี่ยวกับผู้อุปถัมภ์ ได้แก่ 1) ผู้อุปถัมภ์เห็นความสำคัญของการศึกษา 2) ผู้อุปถัมภ์มีความศรัทธาต่อการทำงานของคณะครูและผู้บริหาร 3) ผู้อุปถัมภ์มีความสัมพันธ์อันดีกับบุคลากรในโรงเรียน

5.1.1.1 ผู้อุปถัมภ์เห็นความสำคัญของการศึกษา บุคคลในชุมชนเห็นความสำคัญของการศึกษาให้การสนับสนุนตามกำลังทรัพย์และกำลังความสามารถของตนเอง ได้แก่ ผู้นำชุมชนและนักการเมืองท้องถิ่นซึ่งเข้ามาเป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการภายในอำเภอและผู้ปกครอง

5.1.1.2 ผู้อุปถัมภ์มีความศรัทธาต่อการทำงานของคณะครูและผู้บริหาร กรณีที่เห็นได้ชัดเจนคือนายกเทศมนตรีชื่นชมการทำงานของผู้บริหารโรงเรียนที่ทุ่มเททำงานจนโรงเรียนได้รับการพัฒนาขึ้นอย่างชัดเจน

5.1.1.3 ผู้อุปถัมภ์มีความสัมพันธ์อันดีกับบุคลากรในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาบางท่านมีความสนิทสนมกับคณะครูในโรงเรียนเมื่อจัดกิจกรรมภายในโรงเรียน หรือขอทุนการศึกษาจึงสามารถขอได้ง่ายขึ้น

“คือเด็กเลย ที่อยากส่งเสริมเด็กนักเรียน ให้เขามีความรู้เยอะๆ ถึงไม่ใช่คนรู้จักญาติก็เหอะ พี่ก็อยากสนับสนุนทุกคน ไม่ใช่เฉพาะโรงเรียนนี้ ตัวพี่นะ อยากให้เด็กได้มีการศึกษา มีความรู้สูงๆ จะได้ คนเรายังมีการศึกษาสูง เราก็จะฉลาดขึ้น ความรู้มากขึ้น การพัฒนาย่อมจะตามมา การพัฒนาต้องตามมา ถ้าอยู่กับที่การพัฒนาย่อมไม่เกิด พี่อยากให้เด็กเขามีความรู้”

(รองประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: สัมภาษณ์, 5 มกราคม 2551)

“ความสัมพันธ์ส่วนตัว อย่างอาจารย์เยาวภา (นามสมมติ) แฟนเขาก็เป็น คณะกรรมการสถานศึกษา ก็ใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวไปขอได้ ขอทุนการศึกษา อาจารย์หลายๆ ก็ใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวเขาจากเพื่อนบ้าง ขอจากผู้ปกครองเด็กบ้างที่รู้จักกันเป็นพิเศษ”

(ครูฝ่ายวิชาการ: สัมภาษณ์, 19 ธันวาคม 2550)

“บุตรหลานครับ คือนักเรียนเป็นลูกหลานในชุมชนของเขา แล้วเขาก็เป็นผู้ใหญ่บ้านหรือผู้นำชุมชนด้วย แล้วเขาก็อยากมาพัฒนาการศึกษาให้ลูกหลานของเขา ก็เป็นเรื่องหนึ่ง ก็คือเกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้ อยากให้มีการศึกษาที่ได้มาตรฐาน ส่วนใหญ่จะเป็นอย่างนี้”

(นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6: สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2550)

5.1.2 ปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน

5.1.2.1 ปัจจัยเกี่ยวกับบุคลากรของโรงเรียน ได้แก่ 1) ผู้บริหารมีความเอาใจใส่ในการบริหารงานและมีความสามารถในการบริหาร 2) คณะครูมีความสามารถในการทำงาน มีความร่วมมือในการทำงาน

“โรงเรียนถ้าไม่มีผู้บริหารและคณะครูที่ร่วมไม้ร่วมมือกันอย่างจริงจัง ไม่ได้หรอกน้องคิดดูจะได้อะไร โรงเรียนพระราชทาน มันเป็นเรื่องยากนะ ผอ.ผู้บริหารโรงเรียนเป็นส่วนสำคัญที่สุดในการลงแรง พุดง่าย ๆ ผอ.ต้องเป็น ผู้ที่ตั้งใจทำงาน ประสานกับทุกส่วนราชการได้ดี แล้วก็ต้องประสานกับชุมชน ประสานกับชาวบ้าน ประสานกับผู้นำทุกองค์กร อย่างนี้มันถึงจะได้รับความร่วมมือ”

(นายกเทศมนตรีและนายกสมาคมผู้ปกครองและครู: สัมภาษณ์, 10 มกราคม 2551)

“สำคัญที่สุดเลยก็คือผู้บริหาร ที่ชุมชนเข้ามาก็คือ เขาเชื่อมั่นใจผู้บริหารและผู้บริหาร มีมนุษยสัมพันธ์ อย่างที่บอกปีใหม่ไปพบหน้าพบตาเขาอย่างนี้”

(ครูฝ่ายแนะแนว: สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2550)

“ปัจจัยหลักคือ ตัวบุคลากร โดยเฉพาะผู้บริหาร นี่ก็จุดสำคัญเลย คือถ้าหัวไม่ส่าย หางไม่กระดิก พอบอกจากตรงนี้ อาจจะมองภาพออกว่า การเชื่อมโยงกับชุมชนจะไม่เกิด หากระดับผู้บังคับบัญชา ผู้บริหารไม่ใส่ใจ”

(ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3: สัมภาษณ์, 4 มกราคม 2551)

5.1.2.2 ปัจจัยที่เกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงานของโรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้อุปถัมภ์ 2) โรงเรียนให้ความช่วยเหลือผู้อุปถัมภ์ ไม่ว่าจะเป็นการร่วมกิจกรรมของผู้บริหาร ครูและนักเรียน ไม่ว่าจะเป็งานประจำอำเภอ เทศบาล งานฉลองศาลเจ้าแม่กวนอิม งานบวชหรืองานแต่งงานของบุคคลในชุมชน

“ความเอาใจใส่ของผู้บริหารที่จะให้ความร่วมมือกับผู้อุปถัมภ์กับชุมชน อย่างเช่น ไปช่วยงานกิจกรรมของอบจ. อย่างอบจ. ให้เด็กไปร่วมงานวันเด็กเราก็ไป เราก็ไป กิจกรรมของอบจ. ที่ขอความร่วมมือเราเราก็ร่วมมือทุกครั้ง”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน: สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2551)

“...ที่ชุมชนเข้ามาก็คือ เขาเชื่อมั่นใจผู้บริหารและผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ อย่างที่บอกปีใหม่ไปพบหน้าพบตาเขาอย่างนี้ เราส่งนักเรียนและครูเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ตลอด เข้าร่วมในที่นี้หมายถึงทั้งเข้าร่วมและช่วย เข้าช่วยก็คือวัดมิ่งงาน เทศบาล 5 ธันวาคม เอาเด็กไปช่วย อบต. มีการเลือกตั้งส่งครูและนักเรียน... ครู ส่วนหนึ่งมาจากครู เรื่องทุนการศึกษา เวลาถึงหน้าให้ทุนการศึกษา เช่นวันไหว้ครู เราก็ให้ครูเราช่วย ครูก็บอกญาติพี่น้องให้บริจาค ครูก็จะช่วยด้วย”

(ครูฝ่ายแนะแนว: สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2550)

“ตั้งแต่อยู่ที่นี้ โรงเรียนกับชุมชนก็แลเหมือนเข้ากันได้ดี เป็นมานานแล้ว เขาเป็นมานานแล้ว ก็เข้ากันได้หมดค่ะ ชุมชนเข้มแข็งด้วย แลแบบเขามาช่วยเหลือทุกอย่าง เขาไม่เคยทอดทิ้งเลย เขาก็ช่วยเหลือทุกที่ ไม่ว่าจะบ้าน วัด ชุมชนก็ร่วมมือแบบนี้ ขอเด็กไปช่วยเราก็ไป ช่วยกันไปช่วยกันมา”

(ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1: สัมภาษณ์, 21 ธันวาคม 2550)

5.1.2.3 ปัจจัยเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน ได้แก่ 1) ผลการพัฒนาเกิดกับตัวนักเรียนในเชิงประจักษ์ด้านวิชาการ 2) เกิดการพัฒนาทั้งทางด้านกายภาพ ทั้งสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและห้องปฏิบัติการ ชุมชนให้การยอมรับถึงการพัฒนาโรงเรียน จากการศึกษาเอกสารแผ่นพับและเว็บไซต์ของโรงเรียนเกี่ยวกับเกียรติประวัติของโรงเรียน พบว่าโรงเรียนได้รับรางวัลต่างๆ มากมาย เช่น รางวัลโรงเรียนพระราชทาน ปี 2540 และปี 2549 รางวัลรองชนะเลิศระดับประเทศ โครงการกรุงไทยยุววานิช ปี 2547 รางวัลโรงเรียนจัดสิ่งแวดล้อมดีเด่นเฉลิมพระเกียรติ 77 พรรษา ระดับภาค ประจำปี 2547 รางวัลจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนดีเด่น ระดับเหรียญทองแดงของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โรงเรียนได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทานโรงเรียนขนาดกลาง ได้รับโล่พระราชทานจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

“...เด็กสามารถสร้างเกียรติประวัติ สร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ปกครอง นี่คือท้าวๆ ไป แล้ว...(ชื่ออำเภอ)มีตงนี้ด้วย เมื่อได้ใจแล้วนานกว่าจะหายไปถ้าขาดช่วง แต่โรงเรียนในฝัน วิทยาไม่ขาดช่วง สิ่งที่ผู้ปกครองเห็นคือ เด็กที่เรียนจบจากที่นี่แล้ว จบออกไปว่ามีที่เรียน การันตีได้ว่ามีที่เรียน ไปที่ไหนผู้คนก็อ้าแขนรับ แล้วคนที่ไม่ได้เรียน คือเด็กที่ไม่ได้รับการจัด กิจกรรมการพัฒนา จบออกไปก็อยู่เฉยๆ ไม่พัฒนา แต่เขาก็มีกิจกรรมจากโรงเรียนไปช่วย ทำงาน แล้วเด็กเก เขาถูกมาไว้ที่นี่แล้วสบายใจ ”

(ศึกษานิเทศก์ กองการศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี: สัมภาษณ์, 14 มกราคม 2551)

“คงจะเป็นจากผลงานที่ผลงานเป็นไปตามที่เขาต้องการ พอเราขอความช่วยเหลือ อีกเขาก็ให้อีก ผลงานที่เกิดไม่ว่าจะเป็นอาคารสถานที่ ภูมิทัศน์ หรือตัวเด็กนักเรียน...”

(ครูฝ่ายวิชาการ: สัมภาษณ์, 19 ธันวาคม 2550)

“สมควรที่จะได้ มีผลงานอะไรอย่างนี้ครับ ก็น่าจะได้รับการสนับสนุน เพราะเขา เห็นตรงที่ผลงาน”

(นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6: สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2550)

5.2 ปัจจัยอุปสรรคจากการมีส่วนร่วมของผู้อุปถัมภ์

5.2.1 ปัจจัยด้านระเบียบทางราชการ ได้แก่ ระเบียบขององค์การปกครองส่วน ท้องถิ่นที่ไม่สามารถอนุมัติงบประมาณสนับสนุนแก่ทางโรงเรียนได้เนื่องจากไม่ใช่โรงเรียนในสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาล เช่น โครงการการสรรหาครูสายการสอนจ้างครูอัตราจ้าง ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

“เทศบาลก็แล้วแต่ที่เราให้ได้ คือบางอย่างเราให้ได้เราก็ให้ บางอย่างให้ไม่ได้ เพราะผิดในเรื่องของระเบียบเหมือนกัน ในเรื่องการทำงานของเทศบาล เพราะโรงเรียนนี้ ไม่ใช่โรงเรียนของเทศบาล อยู่คนละสังกัด ระเบียบมันคนละอย่าง...”

(นายกเทศมนตรีและนายกสมาคมผู้ปกครองและครู: สัมภาษณ์, 10 มกราคม 2551)

“ระเบียบทางราชการ เช่น ระเบียบขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อเรา คือ เราไม่ใช่โรงเรียนถ่ายโอน มันจะเลือกเฉพาะโรงเรียนถ่ายโอน เหมือนระเบียบการจ้างอัตรา จ้าง”

(ผู้อำนวยการโรงเรียน: สัมภาษณ์, 15 มกราคม 2551)

5.2.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ คนในชุมชนส่วนใหญ่รวมทั้งผู้ปกครองนักเรียน ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีฐานะยากจน หากทางโรงเรียนขอความช่วยเหลือจะได้รับความช่วยเหลือทางด้านพลังทรัพย์บางส่วนตามกำลังความสามารถของผู้ปกครองแต่ละคน

“ในส่วนของผู้ปกครอง ในเรื่องเงิน ฐานะทางเศรษฐกิจ ถามว่าขอแรงอะไรก็โอเค แต่ถ้าหากเรื่องงบประมาณด้านการเงิน ส่วนอื่นๆ ก็ไม่มีหรอก”

(ครูฝ่ายกิจการนักเรียน บริการและชุมชนคนที่ 2: สัมภาษณ์, 17 ธันวาคม 2550)

5.2.3 ปัจจัยด้านการเมือง ได้แก่ ผู้อุปถัมภ์ไม่สามารถให้ความช่วยเหลือโรงเรียน ในช่วงหาเสียงเลือกตั้งได้เนื่องจากผิดระเบียบการเลือกตั้ง

“ถ้าเขาไม่มา ก็ช่วงเวลาเลือกตั้ง นี่พูดจริง ช่วงเลือกตั้งเขามาไม่ได้ เขากลับไปแดง อย่างช่วงนี้ไม่มีสส. มาช่วยโรงเรียน เขาไม่กล้าช่วย อย่างที่ช่วงเทศบาลเขาเลือกตั้ง ก็ไม่กล้าช่วยเหมือนกัน แทบจะไม่มีเลยนะ ยกเว้นเรื่องเดียวเลือกตั้ง แต่ถ้าตอนอื่นคงไม่มีปัญหา...”

(ครูฝ่ายแนะแนว: สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2550)

“ตอนนั้นเขาจะมาเลี้ยง พอดีติดเลือกตั้งเลยมาเลี้ยงไม่ได้ ตอนนั้นเขาว่าจะเลี้ยง แต่ก็กลัวว่าจะขายเสียง เขาก็เลยหยุดไว้ก่อน พอช่วงนี้เขาก็ไม่ได้สมัคร เขาก็เลยเลี้ยง เขาก็หาโอกาสจะเลี้ยงให้ได้ ผมก็โชคดีนี่กว่าจบไปแล้วถึงจะได้เลี้ยง”

(นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6: สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2550)

5.2.4 ปัจจัยด้านตัวผู้อุปถัมภ์

เกิดจากตัวผู้อุปถัมภ์เอง ในระยะเวลาในการทำงานของผู้อุปถัมภ์เนื่องจากผู้อุปถัมภ์โรงเรียนบางท่านเป็นนักการเมืองท้องถิ่น และประกอบอาชีพส่วนตัว จึงมีภารกิจหลายๆ อย่าง บางครั้งก็ไม่สามารถมาร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียนได้

“หนึ่ง อาจจะเป็นเรื่องเวลา คือบางที่เราทำงานหลายด้าน บางที่เรา ก็ บางเรื่องก็โดดบ้าง พูดตรงๆ บางทีไม่มีเวลา สมมติโรงเรียนเขาจัดกีฬาแบบนี้ บางที่เรา ก็ไม่ได้มา บางที่เรา ก็ติดงาน บางทีก็คิดว่าถ้าสำคัญจริงๆ เราก็...”

(ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: สัมภาษณ์, 16 ธันวาคม 2550)

“...ถ้าพี่ไปธุระ ไปประชุมไม่ได้พี่ก็จะโทรบอกนะ ว่าไปไม่ได้ติดธุระ พี่ก็โทรบอก
ล่วงหน้า”

(รองประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: สัมภาษณ์, 5 มกราคม 2551)

จากการศึกษาปัจจัยส่งเสริมและปัจจัยอุปสรรคจากการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ผู้วิจัยจะ
นำเสนอภาพรวมดังต่อไปนี้

ปัจจัยส่งเสริม

ด้านผู้ปกครอง
1. ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการศึกษา
2. ผู้ปกครองมีความศรัทธาต่อการทำงานของคณะครูและผู้บริหาร
3. ผู้ปกครองมีความสัมพันธ์อันดีกับบุคลากรในโรงเรียน
ด้านโรงเรียน
1. บุคลากรของโรงเรียน
1.1 ผู้บริหาร มีความเอาใจใส่ในการบริหารงานและมีความสามารถในการบริหาร
1.2 คณะครูมีความสามารถในการทำงาน
2. วิธีการปฏิบัติงานของโรงเรียน
2.1 โรงเรียนสร้างความสัมพันธ์อันดี
2.2 โรงเรียนให้ความช่วยเหลือผู้ปกครอง
3. ผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน ได้แก่
3.1 ผลการพัฒนาเกิดกับตัวนักเรียน
3.2 เกิดการพัฒนาทั้งทางด้านกายภาพสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

ปัจจัยอุปสรรค

ด้านระเบียบทางราชการ
ระเบียบขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่สามารถอนุมัติงบประมาณได้เนื่องจากโรงเรียนไม่ได้อยู่ในสังกัด
ด้านเศรษฐกิจ
ผู้ปกครองนักเรียนมีฐานะยากจน
ด้านการเมือง
ผู้ปกครองไม่สามารถให้ความช่วยเหลือโรงเรียนในช่วงหาเสียงเลือกตั้งได้เนื่องจากผิดระเบียบการเลือกตั้ง
ด้านผู้ปกครอง
ติดภารกิจหลายอย่างในเวลาเดียวกัน

ส่วนที่ 6 ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

6.1 ปัญหา อุปสรรคจากการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

6.1.1 ผู้ปกครองเสนอให้ความช่วยเหลือแก่ทางโรงเรียนในสิ่งที่ไม่ตรงกับความต้องการที่เป็นที่สุดของทางโรงเรียน

“ก็มีบางนะที่ผู้ปกครอง fix มาเลย สมมติว่าให้ทำแบบนี้ จะเอาแบบนี้ ซึ่งจริงๆแล้วโรงเรียนไม่ขาดแคลน โรงเรียนอยากได้อีกแบบหนึ่ง แต่เขาจะให้แบบนี้ มันก็เหมือนมันซ้อนกันนะ แทนที่โรงเรียนจะทำให้มันกระจายออกไป ไขใหม่ แต่มันก็ต้องมา fix มา ผู้ปกครองต้องการ”

(รองผู้อำนวยการโรงเรียน: สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2550)

6.1.2 โครงการที่เสนอขอไปไม่ได้รับการอนุมัติงบประมาณตามเป้าหมาย หรือ บางครั้งไม่ได้รับการอนุมัติ แต่เนื่องจากโครงการดังกล่าวเป็นความจำเป็นของโรงเรียน โรงเรียนจึงต้องดำเนินการก่อน

“เงินประมาณมาไม่ทันดำเนินการ ขอไปไม่รู้ว่าจะได้หรือไม่ได้ ของบแล้วไม่รู้ว่าจะได้หรือเปล่า ทำให้งานนั้นช้าลง แล้วถ้าเราเริ่มต้นไปแล้ว เราสานต่อ แล้วไม่มีคนมาช่วย เรานั้นแสดงว่าเราต้องเป็นหนี้ ..เคยเป็น เป็นหนี้ 4-5 ล้านบาทนะ ก่อนหน้าหน้าซื้อคอมพิวเตอร์ ก่อนหน้านี้เราก็เคยเป็นหนี้ ตอนนี้อยู่ไม่มีหนี้แล้ว”

(ครูฝ่ายกิจการนักเรียน บริการและชุมชนคนที่ 1: สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2550)

“บางครั้งโครงการที่เราขอไปอาจจะไม่ได้อนุมัติตามเป้า จำนวนโครงการอาจจะได้น้อย บางโครงการอาจจะไม่ผ่าน มีโรงเรียน หรือหลายหน่วยงานที่ไปขอจากเขา เขาก็ดูว่าหน่วยงานไหนมีความต้องการมากกว่า อย่างเช่น ผู้ปกครองอาจจะไม่ได้ตามเป้าเพราะมีฐานะยากจน อย่างผู้ปกครอง กรรมการเขาจะดูแลหลายโรงเรียน มันก็ต้องแบ่งๆ กันไป เขาให้เราได้ไม่เต็มที่ 100 % อย่างครูอัตราจ้างของบอบจ.เขาก็ตัดไป ...”

(ครูฝ่ายวิชาการ: สัมภาษณ์, 19 ธันวาคม 2550)

6.2 แนวทางแก้ไขปัญหา

6.2.1 ทางโรงเรียนชี้แจงให้ผู้อุปถัมภ์รับทราบถึงความต้องการของโรงเรียนว่า โรงเรียนมีความจำเป็นเร่งด่วนเรื่องอะไรบ้าง เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันระหว่างโรงเรียนและผู้อุปถัมภ์

“เราก็ต้องอธิบายให้เขาฟัง เราก็ต้องไปพูดคุยว่า เราต้องไปชี้แจงว่าในส่วนของตรงนี้นะ โรงเรียนพร้อมแล้ว เราขออนุมัติทำในส่วนตรงนี้ เขาก็เข้าใจเขาก็อนุมัติ คือมันก็ต้องมีการชี้แจง อะไรต่ออะไรอย่างนี้นะ ซึ่งมันก็ไม่ค่อยมีหรอก ให้มาเถอะ ขอให้มาเถอะ ซ้อนเราก็ทำ แทนที่เราจะทำกว้าง ก็ต้องทำ fix ลงแต่ในก็น้อย แทบจะไม่มีปัญหาหรอก เพราะว่าเราต้องการผู้อุปถัมภ์อยู่แล้ว เพราะฉะนั้นเราก็ไม่สร้างปัญหาให้กับเขา”

(รองผู้อำนวยการโรงเรียน: สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2550)

6.2.2 ทางโรงเรียนต้องระดมทรัพยากรในการดำเนินงานตามโครงการต่างๆ เอง โดยงบประมาณได้จากผู้ปกครอง และการจัดทำผ้าป่าการศึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาระงับงบประมาณ รวมทั้งขอความอนุเคราะห์ไปยังหน่วยงานอื่นเพื่อขอของบประมาณ

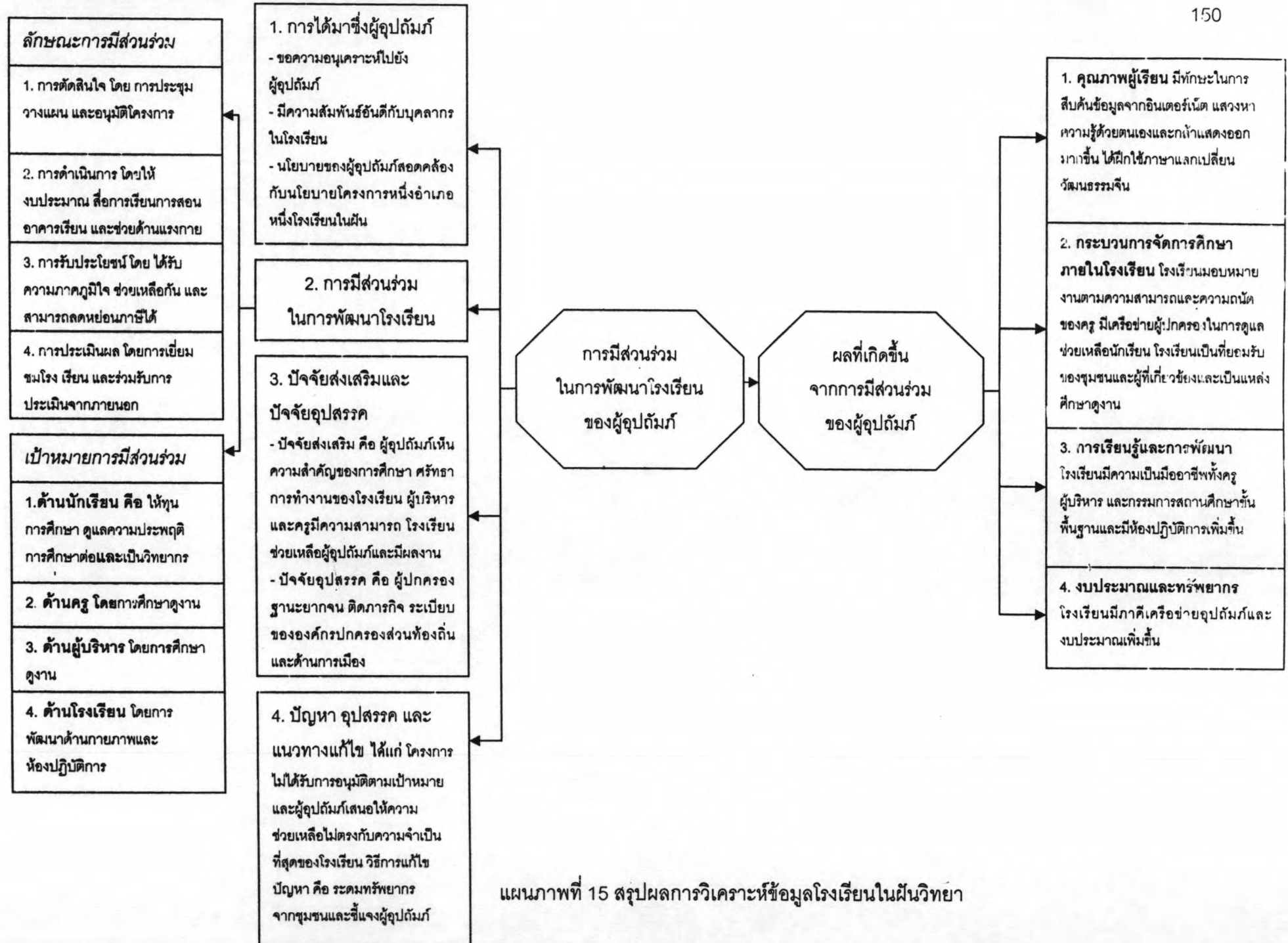
“ก็ถ้าร้านนี้มาทวง แล้วก็เอาตรงนี้มาแปะก่อน เดียวได้ตรงนี้มาแปะตรงนั้น ใช้วิธีการถ่ายโอนงบประมาณเอา เพราะมันเป็นเงินนอก ได้จากอบจ.ผู้ปกครอง สมาคม ถือว่าเป็นเงินนอก หน่วยงานต่างๆ ที่บริจาคมาให้โรงเรียน ... คือการขอมติดหนี้ไว้ก่อน พอมีงบประมาณก็เอามาใช้หนี้ โรงเรียนในฝันทุกโรงเรียนเป็นหนี้ พอของบปีต่อไปได้ เราก็เอามาใช้หนี้ พอ ผ่านประเมินแล้ว ผู้อุปถัมภ์ก็มีส่วนช่วยเรา เพราะเราต้องสานต่อ”

(ครูฝ่ายกิจการนักเรียน บริการและชุมชนคนที่ 1: สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2550)

“ก็ได้งบประมาณไม่ตามเป้า อย่างครูอัตราจ้าง เราก็ต้องแจ้งผู้ปกครองแล้วระดมเงินส่วนหนึ่งที่ผู้ปกครองมาจ้างครู...”

(ครูฝ่ายวิชาการ: สัมภาษณ์, 19 ธันวาคม 2550)

จากผลการศึกษาทั้งหมดผู้วิจัยขอสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลของโรงเรียนในฝันวิทยา ดังนี้

แผนภาพที่ 15 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลโรงเรียนในฝันวิทยา